

Dječji vrtić "Bambi Rokovci-Andrijaševci"

Ulica Matije Gupca 8

32271 Rokovci-Andrijaševci

Mob: 098/186 1755

svjetlana.drazenovic@gmail.com

GODIŠNJI PLAN I PROGRAM ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA ZA
PEDAGOŠKU GODINU 2019./2020.

Ime i prezime autora programa: Svjetlana Draženović, mag.paed.

Andrijaševci, rujan 2019.g.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. USTROJSTVO PROGRAMA	2
3. MATERIJALNI UVJETI.....	8
3.1 MATERIJALNA I DIDAKTIČKA OPREMA	8
3.1.1 Od centara aktivnosti djeci će biti na raspolaganju:.....	9
3.1.2 Od materijala i didaktičke opreme djeci će biti na raspolaganju:.....	9
4. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD.....	10
4.1 TREĆA GODINA ŽIVOTA.....	13
4.1.1 Tjelesni i psihomotorni razvoj.....	13
4.1.2 Socio–emocionalni razvoj	13
4.1.3 Spoznajni razvoj	14
4.1.4 Govor, komunikacija, izražavanje i stvaralaštvo.....	15
4.1.5 Aktivnosti	15
4.1.6 Sadržaji	17
4.2 ČETVRTA GODINA ŽIVOTA	17
4.2.1 Tjelesni i psihomotorni razvoj.....	17
4.2.2 Socio–emocionalni razvoj	18
4.2.3 Spoznajni razvoj	19
4.2.4 Govor, komunikacija, izražavanje stvaralaštvo.....	19
4.2.5 Aktivnosti	20
4.2.6 Sadržaji	23
4.3 PETA GODINA ŽIVOTA.....	24
4.3.1 Tjelesni i psihomotorni razvoj.....	24
4.3.2 Socio–emocionalni razvoj	24
4.3.3 Spoznajni razvoj	25
4.3.4 Govor, komunikacija, izražavanje stvaralaštvo.....	26

4.3.5 Aktivnosti	27
4.3.6 Sadržaji	30
4.4 ŠESTA I SEDMA GODINA ŽIVOTA	31
4.4.1 Tjelesni i psihomotroni razvoj.....	31
4.4.2 Socio–emocionalni razvoj	32
4.4.3 Spoznajni razvoj	33
4.4.4 Govor, komunikacija; izražavanje i stvaralaštvo.....	34
4.4.5 Aktivnosti	35
4.4.6 Sadržaji	37
4.5 PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA	39
5. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I RAZVOJ DJECE	40
5.1 PROVODIT ĆEMO I DRUGE MJERE:.....	41
5.2 ZDRAVSTVENA DOKUMENTACIJA.....	42
6. NAOBRAZBA I USAVRŠAVANJE ODGOJNIH DJELATNIKA	44
6.1 OBLICI USAVRŠAVANJA	45
7. SURADNJA S RODITELJIMA	47
8. SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA	49
9. VREDNOVANJE PROGRAMA	51
9.1 VANJSKO VREDNOVANJE	51
9.2 SAMOVREDNOVANJE PROGRAMA.....	51
10. FINANCIRANJE VRTIĆA	53
11. ZAKLJUČAK	54
12. PRILOG	55
13. POPIS LITERATURE:	56

1. UVOD

Godišnji Plan i program odgojno-obrazovnog rada izrađen je i provodit će se sukladno sa zakonskim propisima koji se odnose na predškolski odgoj i obrazovanje. Osobito uporište nalazimo u Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju, njegovim izmjenama i dopunama, Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, Državnom pedagoškom standardu, Prijedlogu koncepcije razvoja predškolskog odgoja, Programskom usmjerenju odgoja i obrazovanja predškolske djece, Konvenciji o pravima djeteta.

Dječji vrtić „Bambi Rokovci-Andrijaševci“ (u daljnjem tekstu: vrtić) sa sjedištem u Andrijaševcima, Matije Gupca 8 osnovala je Općina Andrijaševci .

Općina Andrijaševci sa svoja dva pripadajuća naselja: Rokovci, Andrijaševci do sada nije imala Vrtić na svojem području iako su za redovitim predškolskim odgojem i obrazovanjem djece rane i predškolske dobi postojale izrazite potrebe obitelji. Dosadašnji organizirani predškolski odgoj na području Općine Andrijaševci svodio se na Sportski program u Dječjoj igraonici „Maki“ u trajanju do tri sata dnevno. Općina kao inicijator i Osnivač i njeni vodeći ljudi pokazali su spremnost investiranja u uvjete za što ranije uključivanje djece u predškolske programe svjesni činjenice da nema razvoja i napretka bez ulaganja u odgoj i obrazovanje.

Dječji vrtić osnovan je s ciljem zadovoljenja potrebe roditelja za smještajem djece predškolske dobi u općini Andrijaševci.

Sukladno ovim spoznajama osigurat ćemo sve potrebne uvjete kako bi pružili i omogućili optimalne, stimulativne uvjete u kojima će djeca imati priliku aktivno učiti zajedno s vršnjacima i odraslima, odnosno uvjete za konstruiranje i sukonstruiranje znanja.

Globalni cilj nam je odgojno obrazovni rad organizirati u skladu sa suvremenom pedagoškom praksom, usklađivati ga s novim Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. U središte postaviti vrijednosti, načela i ciljeve a ne sadržaj odgoja i obrazovanja. Orijentirati se na ključne kompetencije, otvorenost prema van te uspostavljanje suradničkog odnosa odgojitelja s obiteljima djece, drugim vrtićima i ostalim relevantnim institucijama te povezivanje sa stručnjacima i svim važnim tijelima lokalne zajednice.

Cilj programa je djetetu osigurati okruženje u kojem će ono maksimalno razviti sve svoje osobne potencijale, zadovoljiti aktualne interese i time steći znanja, vještine i navike koje će mu omogućiti uspješnu prilagodbu na nove uvjete života, rasta i razvoja. Okruženje kao niz

materijalnih i komunikacijskih čimbenika organizirat će se tako da reguliraju djetetov psihički razvoj te da utječe na formiranje njegove osobnosti i njegovih socijalnih stavova i vještina.

2. USTROJSTVO PROGRAMA

Misija našeg Vrtića je stvaranje kvalitetnijih uvjeta za razvoj, odgoj i učenje djece.

Pritom kao viziju imamo bogato materijalno okruženje koje je u skladu sa suvremenim spoznajama o razvoju i učenju djece.

U odgojno-obrazovnom procesu trudit ćemo se da svako dijete bude:

- sigurno
- samostalno
- zadovoljno
- slobodno
- odgovorno
- neovisno
- uspješno

Redoviti program vrtića

U Vrtiću će se provoditi 10-satni, cjelodnevni program (od 6,30- 16.30 sati).

- redovni 10-satni program njege, odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, prehrane, socijalne skrbi djece rane i predškolske dobi koji je prilagođen razvojnim potrebama djece te njihovim mogućnostima i sposobnostima. Program se provodi u dvije mješovite odgojne skupine djece starosti od tri godine do polaska u školu, pet dana u tjednu, kroz pedagošku godinu koja traje od 1.rujna do 31. kolovoza. Radno vrijeme uskladit ćemo u najvećoj mogućoj mjeri s potrebama djece i zaposlenih roditelja.

Kraći programi

Predškola

Po zakonu o predškolskom odgoju (članak 23 a i čl. 48.,stavak 4.) predškola je obavezna i besplatna za roditelje. Predškolu planiramo provoditi čim za to dobijemo verifikaciju od strane MZOS HR.

Program katoličkog vjerskog odgoja pokušat će se provoditi integriran u skupini djece u kojoj je educirana odgojiteljica u vjeri uz prethodnu suglasnost roditelja i odobrenim Planom i programom od strane MZOS RH.

Tijekom pedagoške godine 2019./2020. Vrtić će biti otvoren i za provedbu drugih programa rada s predškolskom djecom, za čiju provedbu će se verificirati programi od strane MZOS RH ili ih organizatori već imaju. Svi programi ostvarivat će se prema Državnom pedagoškom standardu predškolskog odgoja i obrazovanja.

Imajući u vidu da odgoj i obrazovanje predškolske djece treba imati sve više osobina obiteljskog odgoja, odgojitelji će svakodnevno ostvarivati i razvijati prisnost sa djecom, pozitivnu emocionalnu klimu i slobodnu dvosmjernu komunikaciju.

Posebno ćemo negovati individualni pristup djetetu, uvažavati individualne razlike i osobitosti svakog pojedinog djeteta. Vrtić će pružiti djeci sigurno i poticajno okruženje za rast i razvoj svih kompetencija u skladu s općim kulturnim vrijednostima, ljudskim pravima i pravima djece. Za ostvarenje navedenog, vrtić će uključiti roditelje kao ravnopravne sudionike programa te lokalnu i širu zajednicu.

TABLICA 1.

Skupina	Odgojiteljice	Broj djece
Mješovita odgojno obrazovna Od 3-5 godina		20
Mješovita odgojno obrazovna skupina od 5 do polaska u školu		22
UKUPNO		42

Stručni suradnik pedagog kao vanjski suradnik angažirat će se 0,10 radnog vremena tjedno za odgojnu skupinu radi: praćenja realizacije odgojno obrazovnog rada, vrednovanja i njegovog

unapređivanja, uvođenja inovacija, suvremenih oblika i metoda rada, stručnog usavršavanja odgojitelja, suradnje s roditeljima i drugim vanjskim čimbenicima.

Stručna sprema stručnih radnika je u skladu s Pravilnikom o vrsti stručne spreme stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne spreme ostalih djelatnika u dječjem vrtiću.

Na poslovima održavanja čistoće unutarnjih i vanjskih prostora, serviranja hrane radi spremačica/servirka.

Administrativno računovodstvene poslove obavlja jedan zaposlenik.

Održavanja zgrade organizira Osnivač putem ovlaštenih servisa.

S obzirom na broj upisane djece i broj odgojnih skupina, ustrojene su sljedeće vrste poslova: poslovi rukovođenja, poslovi odgoja i obrazovanja te ostali poslovi. Poslovi Vrtića razvrstavaju se prema vrsti i opisu poslova kako slijedi: poslovi vođenja, poslovi odgoja i obrazovanja, administrativno-računovodstveni poslovi, poslovi prehrane, poslovi održavanja, poslovi održavanja čistoće.

TABLICA 2.

Skupina poslova	Naziv radnog mjesta	Broj sistematiziranih radnih mjesta
Poslovi vođenja vrtića	ravnatelj	1
Poslovi predškolskog odgoja	odgojitelji	sukladno zakonu i pedagoškim standardima
Administrativno- računovodstveni poslovi	administrativno- računovodstveni radnik	1
Upravno –pravni poslovi	tajnik	1
Poslovi čišćenja/prehrane	spremačica/servirka	2
Poslovi tehničkog održavanja	domar	1

Vrtić nema stručni tim, a zbog potrebe za istim i unapređivanja odgojno-obrazovnog rada u tu smo svrhu angažirali pedagoginju koja će biti vanjski suradnik.

Odgojni djelatnici u okviru 40-satnog radnog tjedna ostvarivat će u neposrednom radu s djecom 27,5 sati, a preostale sate do punog radnog vremena ostvaruju kroz prateće poslove:

- Planiranje i pripremanja odgojno-obrazovnog rada
- Valorizacija odgojno-obrazovnog rada
- Provođenje i organiziranje raznih aktivnosti i sadržaja kao poticaja za kreiranje okruženja prilagođenih djeci i za djecu
- Suradnja s roditeljima, vanjskim suradnicima i kolegicama
- Vođenje dokumentacije
- Radionice i odgojiteljska vijeća
- Individualno, kolektivni i permanentno stručno usavršavanje
- Svečanosti, izleti

Satnica se fleksibilno pomiče u dane održavanje odgojiteljski vijeća, roditeljskih sastanaka, proslava, izleta i sl.

Dnevni raspored rada odgojiteljica:

- 6 sati neposrednog boravka u Vrtiću (5,5 sati neposrednog rada + 0,5 sati dnevnog odmora)
- 2 sati dnevne pripreme za rad, dnevna zapažanja i ostali poslovi (provode se djelomično u vrtiću, a djelomično na drugim mjestima, također prema procjeni odgojitelja u dogovoru s ravnateljicom).

Ostali poslovi odgojitelja obuhvaćaju planiranje, programiranje i vrednovanje rada, pripremu prostora i poticaja, suradnju i savjetodavni rad s roditeljima i ostalim te poslove stručnog usavršavanja.

Odgojiteljice će u 10-satnom programu raditi u dvije smjene. Rad tijekom srpnja i kolovoza organizirat će se sukladno provedenim anketama prema potrebama roditelja te će tada i odgojitelji koristiti svoj godišnji odmor.

U radu odgojitelja pojačano će se pratiti realizacija ostalih poslova:

- Evidencija prisutnosti djece
- Imenik
- Knjiga pedagoške dokumentacije odgojne skupine

- Evidencija o stručnom usavršavanju odgojitelja i stručnih suradnika
- Dokumentiranje aktivnosti djece (fotodokumentacija, mape, video zapisi)

Razrada tjedne satnice ravnatelja

TABLICA 2.

R.br.	Poslovi	Sati tjedno
1.	Ustrojstvo rada	10,00
2.	Materijalni uvjeti	5,00
3.	Odgojno obrazovni rad	14,00
4.	Stručno usavršavanje	2,00
5.	Suradnja s roditeljima	2,00
6.	Suradnja s vanjskim ustanovama	2,50
7.	Rad organa upravljanja	1,00
8.	Godišnji plan ravnatelja	1,00
9.	Pauza	2,50
UKUPNO		40,00

Bitne zadaće ravnatelja su:

- predlaganje godišnjeg plana i programa ustanove
- poticanje stručnih djelatnika u jačanju njihove osobne i profesionalne kompetencije, kao i osiguravanje uvjeta za vlastito stručno usavršavanje
- razvijanje organizacije, odnosno ustroja ustanove

Sukladno članku 37. Zakona o ustanovama, ravnatelj predstavlja i zastupa ustanovu, odgovoran je za zakonitost rada ustanove.

3. MATERIJALNI UVJETI

Dječji vrtić „Bambi Rokovci-Andrijaševci“ svoju funkciju obavljat će u novom objektu, koji je izgrađen i opremljen prema standardima za izgradnju dječjih vrtića, te u skladu s podzakonskim i tehničkim propisima. Sadržaji i aktivnosti odvijat će se u unutarnjem prostoru vrtića i vanjskom ograđenom dvorištu. Dio aktivnosti obavljat će se u pod nadstrešnicom koja se nalazi u pripadajućem dvorištu na čestici uz dvorište vrtića.

U dvorištu se nalazi nadstrešnica (sjenica) za djecu. Uz nadstrešnicu se proteže vanjski prostor (ograđeno dvorište) za igru u kojem je smješteno: igralište s pješčanicom, tobogan, tunel penjalica, drvena kućica, pomoćne klupice, niske sprave različitih oblika, drveni trupčići, grede i sl.

Uz zgradu vrtića na čestici do nje nalazi se dvorana u vlasništvu Osnivača, koja će služiti kao sportska dvorana i dvorana za druga događanja i svečanosti. Prostor je ograđen pripadajućim dvorištem.

Uz zgradu Vrtića osiguran je parkirni prostor za djelatnike i korisnike.

3.1 MATERIJALNA I DIDAKTIČKA OPREMA

Da bi djeca mogla istraživati, surađivati i učiti, nužno je pripremiti okruženje u kojem će se osjećati slobodno, sigurno i ugodno. Prostor i materijali čine temelj za dječje aktivnosti kroz koje djeca uče. Budući da smo svjesni toga da djeca svoja znanja konstruiraju kroz neposredno iskustvo i suradnju s drugom djecom i odraslima, a ne direktnim poučavanjem, naša je zadaća stvoriti okruženje koje to omogućuje, potiče i podupire.

Praćenje djetetovih potreba i interesa, oslušivanje onoga što djecu uistinu zanima (a zanima ih puno toga), kao posljedicu trebalo bi imati stalno obogaćivanje prostora i materijala. Okruženje može značajno pojačati motivaciju tj. želju za pisanjem, čitanjem, računanjem i drugim aktivnostima koje podupiru i potiču dječji razvoj. Predmeti i materijali kojima se djeca koriste potiču djecu na promišljanja i razmatranja mogućnosti koja ona pružaju. Tako nestrukturirani materijali potiču fleksibilnije procese razmišljanja od materijala koji su strogo strukturirani. No i oni su jednako važni i pružaju nebrojene mogućnosti upravo za poticanje i razvoj ranog učenja.

3.1.1 Od centara aktivnosti djeci će biti na raspolaganju:

- obiteljsko-dramski centar
- centar kuhinje s opremom
- centar frizera s opremom
- centar lutaka s opremom
- centar građenja s opremom
- centar početnog čitanja i pisanja
- stolno-manipulativni centar
- likovni centar
- glazbeni centar
- centar prirode i istraživanja

Ostali centri će se formirati i mijenjati prema potrebama i interesu djece.

3.1.2 Od materijala i didaktičke opreme djeci će biti na raspolaganju:

- drvene i plastične kocke klasificirane prema vrsti i veličini, za građenje i konstruiranje
- puzzle, domino, lotto, čovječe ne ljuti se, memori, raznovrsne slagalice, pokrivaljke
- slikopriče, radni listovi, stari udžbenici, dječji časopisi, enciklopedije, knjige za djecu
- olovke, drvene bojice, flomasteri, pastele, tempere, vodene boje, kistovi, glina, glinamol, papiri raznih veličina i oblika, kolaž- papir, škarice, ljepila
- glazbena linija, cd-i s instrumentalnom glazbom, dječjim pjesmicama i pričama, melodika, udaraljke, šuškalice u glazbenom kutiću
- razne tkanine, krpice, gumbi, konci, vuna, čepovi, povećalo, mikroskop, vaga, globus, magneti, metar

Djeci će također na raspolaganju biti i neoblikovani materijal: svježe i osušene plodine, odjeća, obuća, časopisi, novine, neupotrebljivi manji kućanski aparati, ambalaža, kartonske kutije, plastične boce i bočice, sjemenke i sl.

Potrošni materijal za redovnu djelatnost i neposredan rad s djecom bit će osiguran tijekom odgojno obrazovnog rada u optimalnim količinama.

4. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD

Odgojno-obrazovni rad temelji se na humanističko-razvojnoj koncepciji i holističkom pristupu u razvoju djeteta, prema Prijedlogu koncepcije predškolskog odgoja, Programskom usmjerenju odgoja i obrazovanja predškolske djece, Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj, Konvenciji o dječjim pravima te suvremenim spoznajama novije hrvatske teorije i prakse predškolskog odgoja. Osnovni ciljevi unapređivanja odgojno-obrazovnog rada bit će usmjereni na pružanje podrške cjelovitom psihofizičkom razvoju, razvoju osobnosti djeteta, poštivanju prava djeteta u svim aspektima (preživljavanja, razvojna prava, zaštitna prava, prava sudjelovanja), poticanje razvoja ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje te stjecanje znanja i vještina o značaju održivog razvoja. Odgojno-obrazovna koncepcija rada Vrtića temelji se na stvaranju uvjeta za zadovoljavanje razvojnih potreba djeteta, pružanju podrške djetetu u izražavanju želja, potreba i interesa, fleksibilno postavljenoj organizaciji vremena, prostora i odgojno-obrazovnog rada (slobodan izbor sadržaja rada, aktivnosti i materijala) te stvaranju okruženja za stjecanje izravnih iskustava. Zadaće i sadržaji odgojno-obrazovnog rada bit će realizirani kroz igru kao dominantnog oblika učenja predškolskog djeteta, te planiranih aktivnosti kao oblika integriranog učenja (sklopovi aktivnosti, teme, projekti) za stjecanje osnovnih životnih znanja i vještina (učiti biti, učiti znati, učiti raditi, učiti živjeti zajedno). S tim u svezi, unapređivat ćemo intelektualni, društveni, moralni, duhovni i motorički razvoj bogaćenjem znanja, razvijanjem pozitivne slike o sebi i identiteta te odgajanjem u duhu humanizma i tolerancije, odgovornosti, autonomije i kreativnosti. Osnovna polazišta u pedagoškom radu bit će osiguravanje zdrave, sigurne i poticajne sredine te na temelju promatranja razvoja, interesa i sposobnosti podržavanje i razvijanje svih aspekata razvoja djeteta (tjelesnih, socioemocionalni, spoznajnih, razvoj govora, izražavanja i stvaranja) u suradnji s obitelji, kao primarnom socijalnom zajednicom, kao i lokalnom i širom zajednicom u kojoj dijete odrasta. Uloga odgojitelja bit će kreiranje poticajnog okruženja kroz ponudu različitih aktivnosti i materijala zasnovanih na zanimljivostima, iznenađenjima, neočekivanostima, neobičnosti, čuđenju, zadivljenosti, ushićenosti, koji će pobuditi interes i radoznalost djeteta za bavljenje različitim vrstama aktivnosti. Uloga odgojitelja u razvijanju unutarnje motivacije djeteta ostvaruje se u ponudi aktivnosti i materijala za igru, rad i učenje koji imaju najveće odgojno-obrazovne mogućnosti, a sam izbor između ponuđenog uz nenametljivo usmjeravanje, ustupaju djetetu. Aktivnosti koje dijete samo odabere za postizanje svojih ciljeva su instrument za razvijanje socioemocionalnih i kognitivnih snaga u kojima će dijete težiti ostvarivanju svojih ciljeva i to na najvišoj razini svojih sposobnosti te

pri tome razvijati i niz dragocjenih osobina ličnosti kao što su poduzetnost, ustrajnost, sposobnost koncentracije, maštovitost, snalažljivost, sposobnost rješavanja problema. U pedagoškom radu oslanjat ćemo se na realno postavljene ciljeve za dijete (ne preniski niti previsoki ciljevi) te izgrađivati duh optimizma, povjerenje u vlastite snage, samopouzdanje, pozitivnu sliku o sebi, motivaciju za postignućem, razvijanje motiva uspješnosti i motivaciju za učenjem kod djeteta. Organizaciju odgojno-obrazovnog rada postaviti ćemo fleksibilno: ovisno o potrebama i psihofizičkim karakteristikama djeteta te izmjenjujući dinamične i statične aktivnosti. Oslonac pedagoškog rada bit će unutarnja motivacija djeteta, odnosno unutarnje snage djeteta u zadovoljavanju svojih potreba, a uloga vrtića određuje se kao optimalna sredina u poticanju i ispoljavanju tih snaga. U cilju razvijanja unutarnje motivacije za učenje u odgojno-obrazovnom radu djeca imaju pravo odlučivanja o tome čime će se baviti (što će učiti), gdje, kako i koliko, kojom brzinom, s kime i uz čiju pomoć, kao i pravo znati što uče, koje bi uključivalo i pravo da odbiju aktivnosti ako u njima ne vide smisao. Odgojno-obrazovni rada realizirat će se na temelju primjene suvremenih procesa učenja koji se realiziraju kroz paralelno odvijanje mnoštva aktivnosti djece, oblikovanje pedagoških situacija i odgojno-obrazovnog procesa tako da svaka aktivnost istodobno podupire cjelovit razvoj djeteta te potiče dijete na samo-procenu i preuzimanje odgovornosti za svoje izbore ponašanja.

Provodit će se aktivnosti za poticanje znatiželjnog, aktivnog i stvaralačkog odnosa djeteta prema okolini i svijetu koji ga okružuje te razvijati osjećaje i početna shvaćanja o vrijednostima rada i čuvanja prirodnih, materijalnih i kulturnih dobara. S tim u svezi kreirat ćemo poticajna okruženja u funkciji igre, učenja i razvoja djeteta primjenom suvremenih procesa učenja te poticanja suradnje djece i odraslih. Pri ostvarivanju odgojno-obrazovnog rada s djecom, surađivat ćemo s roditeljima i vanjskim čimbenicima i njihovo sudjelovanje u odgojno-obrazovnom procesu s ciljem obogaćivanja programa rada i uključivanja djece u život zajednice. Pri kreiranju sadržajne koncepcije odgojno-obrazovnog rada s djecom u redovitim, cjelovitim, razvojnim programima cjelodnevnog i poludnevnog trajanja, kroz različite aktivnosti, sklopove aktivnosti, teme i rad djece na projektima, bit će provedeni sadržaji rada ponuđeni u globalnim temama.

Posebnu pozornost u izvanobiteljskom odgojem posvetit ćemo razvoju pozitivnih društvenih odnosa, osobinama dobrog obiteljskog odgoja, stvaranju prisnosti i pozitivne emocionalne klime, slobodi komunikacije te trajnosti veze s odraslima i drugom djecom.

Zadaća nam je orijentirati se na podizanje kvalitete cjelokupnog odgojno obrazovnog procesa čiji će nositelji biti: ravnateljica i odgojitelji.

Sadržaji pojedinih programa, stručno, pedagoški rad s djecom, broj obroka, dnevni odmor, aktivnosti djece, prilagođavaju se važećim normativima u Republici Hrvatskoj te Programskom usmjerenju i naputcima Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

U provođenju programa u vrtiću posebno će se raditi na razvoju i poticanju plemenitosti, ljubavi i emocionalne topline kod djece. Radom će se zadovoljiti potrebe uzajamnosti i kvalitetne komunikacije koja se ostvaruje osjetljivošću i aktivnim odnosom odraslog spram djeteta.

U kvalitetnoj poticajnoj okolini, punoj emocionalne topline, dijete će razvijati različite vrste djelatnosti i aktivnosti (*prema Programskom usmjerenju, 1991.*):

- životno-praktične i radne,
- raznovrsne aktivnosti
- društveno-zabavno druženje djece i odraslih kroz svečanosti, priredbe i sl.,
- umjetničke
- raznovrsno izražavanje i stvaranje,
- istraživačko-spoznajne,
- specifične aktivnosti kretanjem.

Osnovna je uloga vrtića u odgoju predškolskog djeteta da pridonosi povoljnom cjelovitom razvoju osobnosti djeteta i kvaliteti njegova života.

Otvoren i fleksibilno postavljen program djetetova odgoja kojim se svakom djetetu moraju osigurati povoljni uvjeti za razvoj i zadovoljavanje:

- osnovnih tjelesnih potreba i čuvanje djetetova života i zdravlja,
- potrebe za sigurnošću, nježnošću i ljubavlju roditelja i odgojitelja,
- potreba za raznolikim poticajima, bogatom i fleksibilno organiziranom okolinom,
- potreba za uzajamnom komunikacijom koja pretpostavlja osjetljiv i aktivan odnos odraslog spram djeteta.

Bitne zadaće odgojno obrazovnog rada su:

- stvaranje poticajnog i ugodnog okruženja

- zadovoljavanje primarnih potreba djeteta
- poticanje cjelokupnog djetetovog razvoja kroz razne aktivnosti i igru
- poticanje razvoja slike o sebi
- usvajanje kulturno higijenskih navika i životno praktičnih aktivnosti (pranje ruku, zubi, korištenje toaleta, samostalnost kod jela, samostalnost pri odjevanju),
- poticanje kvalitetne komunikacije kroz slušanje, promatranje i interpretaciju raznih slikovnica, priča, recitacija,
- razvoj tolerancije kroz razne aktivnosti (kutija osjećaja),
- zadovoljavanje dječjih potreba za kretanjem kroz tjelesno vježbanje, uvježbavanje vještina (bacanje i hvatanje lopte, savladavanje raznih poligona, skok u dalj, kolut naprijed),
- razvoj dječjeg stvaralaštva kroz modeliranje, kaširanje, slikanje,
- poticanje istraživačko spoznajne aktivnosti (istraživanje zvukova i mirisa, karakteristike godišnjih doba, eksperimenti vodom i magnetom).

4.1 TREĆA GODINA ŽIVOTA

4.1.1 Tjelesni i psihomotorni razvoj

- Razvijanje sposobnosti ravnoteže i pravilnog držanja tijela
- Utjecaj na razvijanje pravilnosti u držanju tijela u statičnom položaju, kod kretanja, kod svladavanja različitih prepreka, kod skakanja u mjestu
- Razvijanje motoričkih sposobnosti ruku i nogu
- Rad na jačanju mišića nogu i karličnog pojasa, ramenog pojasa i mišića ruku
- Rad na razvijanju sposobnosti manipulacije u obje ruke, u jednoj ruci; sposobnost ritmičkih pokreta nogu, simultanih pokreta rukama
- Razvijanje motoričkih sposobnosti stopala
- Rad na razvijanju funkcije zgloba
- Rad na razvijanju pravilnosti stopal
- Razvijanje sposobnosti koordinacije pokreta
- Rad na razvijanju sposobnosti koordinacije pokreta kod svih vrsta kretanja, pokreta ruku, nogu, koordiniranost kod ritmičkih aktivnosti

4.1.2 Socio–emocionalni razvoj

- Utjecaj na razvoj emocionalne stabilnosti djeteta

- Uočavanje i uvažavanje potrebe djeteta
- Pozitivno potkrepljenje spontanog i adekvatnog ponašanja djeteta u cilju razvijanja osjećaja prihvaćenosti i emocionalne sigurnosti
- Potkrepljivanje samoinicijativnosti djeteta u cilju razvoja osjećaja samopouzdanja i kompetentnosti kod djece
- Omogućivanje samostalnosti djeteta u odlučivanju o trajanju određene aktivnosti prema njegovim individualnim potrebama
- Razvijanje spoznaje o karakteristikama socijalnih odnosa relevantnih za dijete
- Razvijanje spoznaje o uzrocima i karakteristikama ponašanja ljudi kod osnovnih emocionalnih stanja (tuga, radost, strah, ljutnja)
- Razvijanje spoznaje o karakteristikama komunikacije i pravilima komunikacije
- Razvijanje spoznaje o karakteristikama obiteljskih odnosa i njihovim članovima

4.1.3 Spoznajni razvoj

- Razvijanje spoznaje o svrsi brige za sebe s aspekta osobne sigurnosti i brige za uže prostorno okruženje
- Razvijanje spoznaje o specifičnim karakteristikama i funkciji predmeta u djetetovu prostornom okruženju bitnim za njegovu sigurnost
- Razvijanje spoznaje o pravilima ponašanja na ulici s aspekta djetetove osobne sigurnosti
- Razvijanje spoznaje o načinu brige za osobne stvari i prostorno okruženje sobe dnevnog boravka i dvorišta vrtića
- Razvijanje sposobnosti zaključivanja u dvosložnim odnosima i spoznaje o karakteristikama uzročno–posljedičnih odnosa predmeta i pojava
- Razvijanje spoznaje o količinskim i dužinskim odnosima i odnosima oblika i kakvoće materijala
- Razvijanje spoznaje o mogućnostima manipulacije objektom u odnosu na njegove karakteristike
- Razvijanje spoznaje o osnovnim karakteristikama utjecaja prirodnog okruženja na čovjeka i obrnuto
- Razvijanje sposobnosti izvođenja jednostavnih generalizacija
- Razvijanje sposobnosti izvođenja jednostavnih generalizacija prema osnovnim karakteristikama predmeta (obliku, veličini, kakvoći materijala), prema mogućnostima

manipuliranja predmetima i njihovoj funkciji, o uzročno posljedičnim odnosima među predmetima

4.1.4 Govor, komunikacija, izražavanje i stvaralaštvo

- Razvijanje ekspresivnog govora
- Verbaliziranje događanja u djetetovu okruženju, neverbalne djetetove komunikacije, imenovanjem i opisivanjem predmeta, slika, pojava, događanja
- Podržavanje i proširivanje djetetova samoinicijativnog verbaliziranja po sjećanju
- Razvijanje receptivnog govora
- Postavljanje zahtjeva za izvršavanje dvosložnih naloga, zahtjeva za prepričavanje priče, slikovnice, događanja
- Postavljanje pitanja : što je to, zašto je to
- Korištenje novonaučenih riječi u redovitoj komunikaciji
- Razvijanje slušne osjetljivosti
- Pričanje priče s variranom jačinom glasa
- Slušanje različitih izvora zvukova
- Igre s pjevanjem
- Razvijanje različitih oblika kreativnog izražavanja i stvaranja
- Upoznavanje s različitim likovnim materijalima
- Likovni izraz olovkom, kredom, temperom, glinom, trganje papira, tkanin
- Razvijanje smisla za lijepo

4.1.5 Aktivnosti

TJELESNI I PSIHOMOTORNI RAZVOJ

- Aktivnosti za razvijanje sposobnosti ravnoteže
- Aktivnost kretanja po suženoj površini, po pravoj crti, po neravnoj podlozi, po kosoj podlozi
- Aktivnosti za razvijanje motoričkih sposobnosti ruku i nogu
- Vježbe jačanja mišića nogu i karličnog pojasa, mišića ruku i ramenog pojasa
- Vježbe kretanja s izmjenama pravca
- Aktivnost šutiranja, skakanja, bacanja, hvatanja, guranja i vučenja.
- Aktivnosti za razvijanje motoričkih sposobnosti šake i prstiju
- Aktivnosti šaranja, crtanja.

- Aktivnosti s pokretima miješanja, stiskanja, gnječenja šakama i prstima šake
- Aktivnosti sakupljanja i nizanja sitnih predmeta, savijanja i trganja papira
- Aktivnosti za razbijanje sposobnosti koordinacije pokreta
- Aktivnosti koordinacije pokreta cijelog tijela u različitim oblicima kretanja
- Aktivnosti koordinacije pokreta ruku, nogu, hranjenja, oblačenja
- Aktivnosti za razvijanje motoričkih sposobnosti stopala i prstiju stopala
- Aktivnosti hodanja po prstima i petama, skakutanja, kretanja po neravnoj podlozi
- Hvatanje predmeta prstima nogu

SOCIO-EMOCIONALNI RAZVOJ

- Slobodan izbor različitih sadržaja i aktivnosti
- Razvijanje igre na slobodan i spontan izbor djeteta
- Organizacija prostora i materijalnih uvjeta za slobodnu i spontanu igru
- Igre za upoznavanje: igračkaka i prostora skupine, sanitarnog čvora, igrališta
- Praktične radne aktivnosti
- Aktivnosti opažanja, suradnja, izražavanje emocija, različita emocionalna stanja
- Aktivnosti upoznavanja i elaboriranja socijalnih odnosa sa aspekta emocija i uzročno posljedičnih odnosa emocionalnog stanja i ponašanja ljudi
- Didaktičke aktivnosti opažanja i pojmovnog označavanja karakteristika predmeta, pojava i ponašanja
- Igre oponašanja
- Igre sa natjecateljskim elementima
- Životno radne aktivnosti u okviru međusobne suradnje

SPOZNAJNI RAZVOJ

- Intelektualne aktivnosti: Aktivnosti u području brige za sebe i okolinu
- Aktivnosti održavanja osobne higijene, samostalnog hranjenja i upoznavanja namirnica i pravilnosti u prehrani
- Aktivnosti brige za osobne stvari i predmete unutarnjeg prostora boravka djece
- Aktivnosti upoznavanja vanjskog prostora i snalaženja u vanjskom prostoru boravka djeteta s aspekta njegove osobne sigurnosti
- Didaktičke aktivnosti
- Aktivnosti opažanja i pojmovnog označavanja karakteristika predmeta, pojava i ponašanja

- Aktivnosti uspoređivanja predmeta, pojava i ponašanja prema njihovim osnovnim obilježjima
- Aktivnosti kombiniranja i eksperimentiranja, operiranja s jednostavnim veličinskim odnosima, izvođenja generalizacija, zaključivanja u jednostavnim uzročno – posljedičnim odnosima

4.1.6 Sadržaji

- igre hodanja po pravocrtno ili u krug postavljenom užetu
- igre hodanja i trčanja s obilaženjem prepreka
- Igre oponašanja
- Igre u kolu uz pjesmu i melodije jednostavnog ritma
- Penjanje uz stepenice i silaženje
- Igre sakupljanja
- Igre savijanja, listanja, kidanja
- Igre oblačenja i svlačenja lutke
- Prepoznavanje na slici
- Igre s pjevanjem, brojalice, brzalice, priče recitacije
- Prigodni razgovori
- Igre umetaljkama, klasifikacije, lottima, građenja
- Eksperimentalne igre
- Igre oponašanja, promatranja

4.2 ČETVRTA GODINA ŽIVOTA

4.2.1 Tjelesni i psihomotorni razvoj

- Razvijanje sposobnosti koordinacije pokreta
- Razvijanje sposobnosti koordinacije pokreta ruku, nogu i cijelog tijela kod različitih oblika kretanja
- Razvijanje koordinacije pokreta prema modelu i u statičnom položaju
- Razvijanje sposobnosti ravnoteže
- Razvijanje sposobnosti ravnoteže tijela kod različitih oblika kretanja, kod svladavanja prepreka, kod nošenja predmeta, kod različitih oblika skakanja
- Razvijanje motoričkih sposobnosti nogu, stopala, prstiju stopala ; ruku, šake, prstiju šake

- Jačanje mišića nogu i ruku
- Razvijanje funkcije zglobova nogu i ruku
- Razvijanje ritmičnih pokreta ruku, nogu
- Razvijanje sposobnosti manipulacije nožnim i ručnim prstima

4.2.2 Socio–emocionalni razvoj

- Utjecaj na razvijanje emocionalne stabilnosti (samopouzdanje i samoprihvatanje)
- Uočavanje i uvažavanje osnovnih i specifičnih potreba djeteta
- Pozitivno potkrepljivanje spontanog ponašanja djeteta u cilju razvijanja osjećaja prihvaćenosti i emocionalne sigurnosti
- Omogućavanje samostalnosti djeteta u odlučivanju i vođenju aktivnosti u cilju razvijanja osjećaja individualne odgovornosti
- Upućivanje djeteta na specifičnosti njegovog utjecaja na okolinu i obrnuto, u cilju razvijanja svijesti o njegovoj osobnoj poziciji u socijalnoj sredini
- Utjecaj na razvijanje socijalizacije djeteta
- Češći tjelesni kontakti s djetetom, kao kompetentnog ukupnog odnosa odgojitelj–dijete
- Ostvarivanje kontinuiranog posrednog kontakta s djetetom kroz sve aktivnosti
- Ostvarivanje uvjeta za međusobnu komunikaciju i suradnju djece, razvijanje svijesti o efektima socijalnih događanja
- Ostvarivanje kvalitetnih suradničkih odnosa odgojitelj – dijete – roditelj
- Razvijanje spoznaje o elementima brige za sebe i okolinu i pravilnosti prehrane
- Razvijanje spoznaje i navika u području osobne higijene i zdravstvene preventive, u području brige za osobne stvari, unutarnji i vanjski prostor boravka
- Razvijanje spoznaje i navika u području korištenja prehrambenih namirnica s aspekta zdrave prehrane
- Razvijanje spoznaje o elementima socijalnih osobina bitnih za djetetovu komunikaciju sa socijalnom sredinom
- Razvijanje spoznaje o socijalnim ulogama članova djetetove uže i šire socijalne sredine
- Razvijanje spoznaje o karakteristikama emocionalnih odnosa članova socijalne sredine i emocionalnim stanjima u specifičnim socijalnim uvjetima
- Razvijanje spoznaje o uzročno – posljedičnim odnosima socijalne situacije i ponašanja čovjeka s aspekta primjerenog i neprimjerenog ponašanja

4.2.3 Spoznajni razvoj

- Razvijanje sposobnosti opažanja i spoznaje o specifičnim karakteristikama predmeta, pojava i ponašanja
- Razvijanje spoznaje o specifičnim karakteristikama predmeta prema kriteriju oblika, veličine, boje, količine, težine, kakvoće materijala, funkciji
- Razvijanje sposobnosti opažanja specifičnih karakteristika elemenata prirodnog okruženja
- Razvijanje spoznaje i sposobnosti opažanja usporednih odnosa elemenata prirodnog okruženja
- Razvijanje sposobnosti izvođenja relacija i korelacija u višestranim i uzročno – posljedičnim odnosima
- Razvijanje sposobnosti zaključivanja u operacijama s količinskim, dužinskim, prostornim i odnosima oblika i boja konkretnih predmeta i pojava
- Razvijanje spoznaje i sposobnosti zaključivanja u području odnosa elemenata prirodnog okruženja; u relacijama čovjeka i njegovog prirodnog okruženja s naglaskom na osnovne aspekte tog odnosa
- Razvijanje sposobnosti izvođenja i korištenja generalizacija
- Razvijanje sposobnosti izvođenja generalizacija prema specifičnim karakteristikama na funkciju, mogućnost manipuliranja, kombiniranja i općih obilježja
- Razvijanje sposobnosti izvođenja generalizacija po uzročno – posljedičnim odnosima
- Razvijanje sposobnosti divergentnog mišljenja u realnoj situaciji

4.2.4 Govor, komunikacija, izražavanje stvaralaštvo

- Razvijanje receptivnog govora
- Razvijanje receptivnog govora postavljanje konkretnih praktičnih naloga; prepričavanjem zamišljenih događaja ili s vremenskim odmakom
- Razvijanje receptivnog govora kod razgovora i pričanja s glagolskim oblicima prošlog, sadašnjeg i budućeg vremena
- Razvijanje receptivnog govora kod odgovaranja na pitanja
- Razvijanje ekspresivnog govora
- Razvijanje ekspresivnog govora po sjećanju i zamišljenoj situaciji, po tematskim slikama, korištenjem svih vrsta riječi, s upotrebom svih glagolskih oblika, sa izgovorom specifičnih glasova (dentala c, z, s i palatala š, ž, č, dž, đ, ć)
- Razvijanje upotrebe složenih rečenica ekspresivnog govora

- Razvijanje slušne osjetljivosti
- Razvijanje slušne osjetljivosti kod različitog izvora zvuka, za različite visine i jačine glasa, za glazbu i ritam
- Razvijanje kreativnog izražavanja i stvaranja govorom tijela
- Kreativno izražavanje i stvaranje plesom, pantomimom, tjelesnim pokretima u dramskom izrazu
- Razvijanje likovnog kreativnog izražavanja i stvaranja
- Kreativno izražavanje i stvaranje crtanjem olovkom i sličnim sredstvima, različitim tehnikama slikanja
- Razvijanje kreativnog izražavanja i stvaranja modeliranjem
- Kreativno izražavanje i stvaranje modeliranjem samo rukama i uz uporabu različitih didaktičkih sredstvima, kalupima, modelirke
- Razvijanje kreativnog izražavanja i stvaranja kolažom
- Kreativno izražavanje i stvaranje kolažom korištenjem različitih vrsta papira, tkanine, spužve, kore od drveta, lišća
- Razvijanje kreativnog izražavanja i stvaranja glazbom
- Kreativno izražavanje i stvaranje zvuka na glazbalima i pjevanjem
- Kreativno izražavanje govorom
- Kreativno izražavanje i stvaranje produciranjem stihova, rimovanjem, priča, različitih glasovnih kombinacija i kombiniranja riječi
- Razvijanje kreativnog izražavanja konstruiranjem
- Kreativno izražavanje i stvaranje konstruiranjem gotovog didaktičkog materijala

4.2.5 Aktivnosti

TJELESNI I PSIHOMOTORNI RAZVOJ

- Aktivnosti za razvijanje sposobnosti koordinacije pokreta
- Aktivnosti koordinacije pokreta u sjedećem i ležećem položaju, u kretanju
- Aktivnosti simultanih pokreta ruku, nogu
- Aktivnosti kretanja preko prepreka, s nošenjem predmeta
- Aktivnosti svlačenja, oblačenja, obuvanja, pranja ruku, lica, zubi
- Aktivnosti za razvijanje sposobnosti ravnoteže
- Aktivnosti balansiranja na jednoj nozi
- Aktivnosti kretanja po neravnoj, suženoj, koso postavljenoj podlozi

- Aktivnosti za razvijanje motoričkih sposobnosti ruku i nogu
- Aktivnosti jačanja mišića nogu, ruku, karličnog i ramenog pojasa
- Aktivnosti kretanja u različitim pravcima u odnosu na tijelo s izmjenama pravca kretanja
- Šetnje bez prekida u trajanju od 5 min
- Aktivnosti podizanja i premještanja lakših predmeta
- Aktivnosti za razvijanje motoričkih sposobnosti šake, stopala, prstiju šake, prstiju stopala
- Aktivnosti jednoručnog bacanja malih predmeta
- Aktivnosti izvođenja pokreta miješanja, bojanja, pisanja, lomljenja, stiskanja mekih predmeta
- Aktivnosti kretanja unatrag, lijevo, desno, na prstima

SOCIO-EMOCIONALNI RAZVOJ

- Slobodan izbor različitih sadržaja i aktivnosti
- Razvijanje igre na spontan i izbor djeteta
- Organizacija prostora i materijalnih uvjeta za slobodnu i spontanu igru
- Životno – radne aktivnosti u okviru međusobne suradnje
- Aktivnosti opažanja, izražavanja emocija
- Igre oponašanja
- Aktivnosti upoznavanja osnovnih pravila komunikacije među ljudima
- Aktivnosti sa natjecateljskim elementima
- Životno radne aktivnosti u okviru suradnje s članovima uže obitelji
- Praktično radne aktivnosti u suradnji sa užom socijalnom sredinom

SPOZNAJNI RAZVOJ

- Aktivnosti za razvijanje spoznaje o svrsi navika i navika u području brige za sebe i okolinu
- Samostalne i praktične aktivnosti i igre oponašanja u području održavanja osobne higijene, brige za okolinu, pravilne prehrane, pripremanje i posluživanje hrane
- Praktične aktivnosti i eksperimentalne igre u području prilagođavanja čovjeka prirodnom okruženju i korištenju elemenata prirodnog okruženja
- Aktivnosti za razvijanje specifičnih intelektualnih sposobnosti
- Aktivnosti neposrednog praktičnog opažanja osobina određenog objekta ili pojave

- Aktivnosti za razvijanje komuniciranja i manipuliranja s objektima u odnosu na specifične osobine
- Aktivnosti opažanja osobina biljnog i životinjskog svijeta, prirodnih pojava
- Aktivnosti za razvijanje spoznaje o uzročno – posljedičnom odnosu unutar prirodnih pojava
- Aktivnosti za razvijanje spoznaje o sveukupnom odnosu elemenata prirodnog okruženja uključujući i čovjeka
- Aktivnosti za razvijanje intelektualne sposobnosti operiranja bročanim i količinskim odnosima
- Aktivnosti za razvijanje sposobnosti prostorne orijentacije i operiranja prostornim odnosima
- Aktivnosti za razvijanje sposobnosti razlikovanja i manipuliranja oblicima

GOVOR, KOMUNIKACIJA, IZRAŽAVANJE I STVARALAŠTVO

- Aktivnosti za razvijanje receptivnog govora
- Aktivnosti pričanja i prepričavanja, opažanja, priča i događanja
- Aktivnosti izražavanja naloga i prenošenja usmenih poruka
- Aktivnosti odgovaranja na pitanja
- Aktivnosti s uvođenjem novih riječi ili složenijih konstrukcija rečenice
- Aktivnosti za razvijanje ekspresivnog govora
- Razgovor o aktualnim događanjima u djetetovoj užoj i široj socijalnoj sredini
- Prepričavanje po slikovnici, diafilmu, slici
- Aktivnosti govorenja s naglaskom na korištenju različitih glagolskih oblika
- Aktivnosti govorenja s upotrebom glasovno složenijih riječi, specifičnih glasova
- Aktivnosti za razvijanje slušne osjetljivosti
- Aktivnosti govorenja i pjevanja jačinama i visinama ljudskog govora i pjevanja
- Aktivnosti glazbenog pamćenja i reproduciranja
- Aktivnosti izvođenja glazbe sa različitim glazbalima i prepoznavanja zvukova
- Aktivnosti izražavanja govorom tijela
- Plesne, pantomimske, dramske aktivnosti
- Aktivnosti likovnog i kreativnog izražavanja i stvaranja
- Aktivnosti crtanja, slikanja, otiskivanja različitim sredstvima
- Aktivnosti modeliranja prema predlošku, rukama, glinamolom, različitim materijalima, kolažom

- Aktivnosti kreativnog izražavanja i stvaranja glazbom i govorom
- Aktivnost produciranja glazbe na različitim glazbalima
- Aktivnosti scenskog izražavanja
- Aktivnosti pjevanja, produciranja priča

4.2.6 Sadržaji

- Kretanje po pravoj liniji, kretanje po kružnoj liniji, po niskoj gredi, između položenih štapova između užadi
- Kretanje po mekšoj strunjači, neravnoj površini, uz blage kosine u prirodi
- Provlačenje kroz penjalicu, ispod stola, između prirodnih prepreka
- Guranje predmeta nogom, poskakivanje, sunožno, u mjestu, skokovima
- Bacanje loptica i sitnijih predmeta
- Bacanje i hvatanje lopte s jednom i dvije ruke
- Premještanje predmeta različitih oblika, veličina i težina
- Bacanje i hvatanje lopte s jednom i dvije ruke, bacanje lopte u cilj, kotrljanje valjkastih predmeta, penjanje uz pomoć ruku
- Crtanje običnom olovkom, kredom bojanje većom kistom, crtanje štapom u pijesku ili snijegu
- Hodanje na prstima pravolinijski i u krug
- Hodanje po pijesku ili šljunku bosih nogu, hvatanje prstima nogu papir, tkaninu, spužvu
- Priče i tekstovi, recitacije, brojalice
- Lutkarske igre i improvizacije
- Didaktičke i ostale govorne igre
- Igre slušanja
- Prepoznavamo i imenujemo predmete
- Peremo ruke, lice, igramo se sapunom, češljamo se, oblačimo
- Postavljamo i serviramo stol za jelo, namještamo krevet
- Prepoznavamo prometna sredstva
- Imenujemo predmete i njihovu primjenu
- Igre oponašanja
- Igre razgovora
- Igre domišljanja
- Eksperimentalne igre
- Brinemo o biljnom i životinjskom okruženju

4.3 PETA GODINA ŽIVOTA

4.3.1 Tjelesni i psihomotorni razvoj

- Razvijanje sposobnosti koordinacije pokreta
- Razvijanje sposobnosti koordinacije pokreta ruku, nogu i cijelog tijela kod različitih oblika kretanja
- Razvijanje koordinacije pokreta prema modelu i u statičnom položaju
- Razvijanje sposobnosti ravnoteže
- Razvijanje sposobnosti ravnoteže tijela kod različitih oblika kretanja, kod svladavanja prepreka, kod nošenja predmeta, kod različitih oblika skakanja
- Razvijanje motoričkih sposobnosti nogu, stopala, prstiju stopala ; ruku, šake, prstiju šake
- Jačanje mišića nogu i ruku
- Razvijanje funkcije zgloba nogu i ruku
- Razvijanje ritmičnih pokreta ruku, nogu
- Razvijanje sposobnosti manipulacije nožnim i ručnim prstima

4.3.2 Socio–emocionalni razvoj

- Utjecaj na razvijanje emocionalne stabilnosti (samopouzdanje i samoprihvatanje)
- Uočavanje i uvažavanje osnovnih i specifičnih potreba djeteta
- Pozitivno potkrepljivanje spontanog ponašanja djeteta u cilju razvijanja osjećaja prihvaćenosti i emocionalne sigurnosti
- Omogućavanje samostalnosti djeteta u odlučivanju i vođenju aktivnosti u cilju razvijanja osjećaja individualne odgovornosti
- Upućivanje djeteta na specifičnosti njegovog utjecaja na okolinu i obrnuto, u cilju razvijanja svijesti o njegovoj osobnoj poziciji u socijalnoj sredini
- Utjecaj na razvijanje socijalizacije djeteta
- Češći tjelesni kontakti s djetetom, kao kompetentnog ukupnog odnosa odgojitelj–dijete
- Ostvarivanje kontinuiranog posrednog kontakta s djetetom kroz sve aktivnosti
- Ostvarivanje uvjeta za međusobnu komunikaciju i suradnju djece, razvijanje svijesti o efektima socijalnih događanja u djetetovu okruženju
- Ostvarivanje kvalitetnih suradničkih odnosa odgojitelj–dijete–roditelj
- Razvijanje spoznaje o elementima brige za sebe i okolinu i pravilnosti prehrane

- Razvijanje spoznaje i navika u području osobne higijene i zdravstvene preventive, u području brige za osobne stvari, unutarnji i vanjski prostor boravka
- Razvijanje spoznaje i navika u području korištenja prehrambenih namirnica s aspekta zdrave prehrane
- Razvijanje spoznaje o elementima socijalnih osobina bitnih za djetetovu komunikaciju sa socijalnom sredinom
- Razvijanje spoznaje o socijalnim ulogama članova djetetove uže i šire socijalne sredine
- Razvijanje spoznaje o karakteristikama emocionalnih odnosa članova socijalne sredine i emocionalnim stanjima u specifičnim socijalnim uvjetima
- Razvijanje spoznaje o uzročno – posljedičnim odnosima socijalne situacije i ponašanja čovjeka s aspekta primjerenog i neprimjerenog ponašanja
- Razvijanje spoznaje o elementima prirodnog okruženja i njihovim odnosima
- Rad na razvijanju spoznaje o elementima biljnog, životinjskog svijeta i njihovom odnosu sa ostalim elementima prirodnog okruženja, uključujući i čovjeka
- Razvijanje intelektualnih sposobnosti za operiranje količinskim, prostornim, vremenskim odnosima i odnosima oblika
- Rad na razvijanju sposobnosti operiranja brojčanim odnosima – brojenje preko 10
- Rad na razvijanju sposobnosti razlikovanja i uspoređivanja težinskih i zapreminskih odnosa, operiranja veličinskim odnosima, vremenskim odnosima

4.3.3 Spoznajni razvoj

- Razvijanje sposobnosti opažanja i spoznaje o specifičnim karakteristikama predmeta, pojava i ponašanja
- Razvijanje spoznaje o specifičnim karakteristikama predmeta prema kriteriju oblika, veličine, boje, količine, težine, kakvoće materijala, funkciji
- Razvijanje sposobnosti opažanja specifičnih karakteristika elemenata prirodnog okruženja
- Razvijanje spoznaje i sposobnosti opažanja usporednih odnosa elemenata prirodnog okruženja
- Razvijanje sposobnosti izvođenja relacija i korelacija u višečlanim i uzročno – posljedičnim odnosima
- Razvijanje sposobnosti zaključivanja u operacijama s količinskim, dužinskim, prostornim i odnosima oblika i boja konkretnih predmeta i pojava

- Razvijanje spoznaje i sposobnosti zaključivanja u području odnosa elemenata prirodnog okruženja; u relacijama čovjeka i njegovog prirodnog okruženja s naglaskom na osnovne aspekte tog odnosa
- Razvijanje sposobnosti izvođenja i korištenja generalizacija
- Razvijanje sposobnosti izvođenja generalizacija prema specifičnim karakteristikama na funkciju, mogućnost manipuliranja, kombiniranja i općih obilježja
- Razvijanje sposobnosti izvođenja generalizacija po uzročno – posljedičnim odnosima
- Razvijanje sposobnosti divergentnog mišljenja u realnoj situaciji

4.3.4 Govor, komunikacija, izražavanje stvaralaštvo

- Razvijanje receptivnog govora
- Razvijanje receptivnog govora postavljanje konkretnih praktičnih naloga; prepričavanjem zamišljenih događaja ili s vremenskim odmakom
- Razvijanje receptivnog govora kod razgovora i pričanja s glagolskim oblicima prošlog, sadašnjeg i budućeg vremena
- Razvijanje receptivnog govora kod odgovaranja na pitanja
- Razvijanje ekspresivnog govora
- Razvijanje ekspresivnog govora po sjećanju i zamišljenoj situaciji, po tematskim slikama, korištenjem svih vrsta riječi, s upotrebom svih glagolskih oblika, sa izgovorom specifičnih glasova (dentala c, z, s i palatala š, ž, č, dž, đ, ć)
- Razvijanje upotrebe složenih rečenica ekspresivnog govora
- Razvijanje slušne osjetljivosti
- Razvijanje slušne osjetljivosti kod različitog izvora zvuka, za različite visine i jačine glasa, za glazbu i ritam
- Poticati imenovanje i opisivanje promatranog predmeta, zbivanja ili radnje
- Poticati djecu da svoja zapažanja verbaliziraju i proširuju iskaze djece o opaženom
- Rad na usvajanju termina koji izražavaju odnose među osobama, predmetima i pojavama
- poticati uporabu složenih rečenica
- Poticanje upotrebe zamjenica u govoru djeteta za koje se zna referent
- Rad na razvijanju sposobnosti upotrebe potpune rečenice i samoinicijativnosti govornog izražaja
- Razvijanje kreativnog izražavanja i stvaranja govorom tijela

- Kreativno izražavanje i stvaranje plesom , pantomimom, tjelesnim pokretima u dramskom izrazu
- Razvijanje likovnog kreativnog izražavanja i stvaranja
- Kreativno izražavanje i stvaranje crtanjem olovkom i sličnim sredstvima, različitim tehnikama slikanja
- Razvijanje kreativnog izražavanja i stvaranja modeliranjem
- Kreativno izražavanje i stvaranje modeliranjem samo rukama i uz uporabu različitih didaktičkih sredstava
- Razvijanje kreativnog izražavanja i stvaranja kolažom
- Kreativno izražavanje i stvaranje kolažom korištenjem različitih vrsta papira, tkanine, spužve, kore od drveta, lišća
- Razvijanje kreativnog izražavanja i stvaranja glazbom
- Kreativno izražavanje i stvaranje zvuka na glazbalima i pjevanjem
- Kreativno izražavanje govorom
- Kreativno izražavanje i stvaranje produciranjem stihova, rimovanjem, priča, različitih glasovnih kombinacija i kombiniranja riječi
- Razvijanje kreativnog izražavanja konstruiranjem
- Kreativno izražavanje i stvaranje konstruiranjem gotovog didaktičkog materijala

4.3.5 Aktivnosti

TJELESNI I PSHIMOTORNI RAZVOJ

- Aktivnosti za razvijanje sposobnosti koordinacije pokreta
- Aktivnosti koordinacije pokreta u sjedećem i ležećem položaju, u kretanju
- Aktivnosti simultanih pokreta ruku, nogu
- Aktivnosti kretanja preko prepreka, s nošenjem predmeta
- Aktivnosti svlačenja, oblačenja, obuvanja, pranja ruku, lica, zubi
- Aktivnosti za razvijanje sposobnosti ravnoteže
- Aktivnosti balansiranja na jednoj nozi
- Aktivnosti kretanja po neravnoj, suženoj, koso postavljenoj podlozi
- Aktivnosti po ograničenom prostoru
- Aktivnosti za razvijanje motoričkih sposobnosti ruku i nogu
- Aktivnosti jačanja mišića nogu, ruku, karličnog i ramenog pojasa

- Aktivnosti kretanja u različitim pravcima u odnosu na tijelo s izmjenama pravca kretanja
- Šetnje bez prekida u trajanju od 10 min
- Aktivnosti podizanja i premještanja lakših predmeta
- Aktivnosti uz intenzivniji rad samo ruku, odnosno nogu
- Aktivnosti za razvijanje motoričkih sposobnosti šake, stopala, prstiju šake, prstiju stopala
- Aktivnosti jednoručnog bacanja malih predmeta
- Aktivnosti izvođenja pokreta miješanja, bojanja, pisanja, lomljenja, stiskanja mekih predmeta
- Aktivnosti kretanja unatrag, lijevo, desno, na prstima

SOCIO-EMOCIONALNI RAZVOJ

- Slobodan izbor različitih sadržaja i aktivnosti
- Razvijanje igre na spontan i izbor djeteta
- Organizacija prostora i materijalnih uvjeta za slobodnu i spontanu igru
- Životno – radne aktivnosti u okviru međusobne suradnje
- Aktivnosti opažanja, izražavanja emocija
- Igre oponašanja
- Aktivnosti upoznavanja osnovnih pravila komunikacije među ljudima
- Aktivnosti sa natjecateljskim elementima
- Životno radne aktivnosti u okviru suradnje s članovima uže obitelji
- Praktično radne aktivnosti u suradnji sa užom socijalnom sredinom

SPOZNAJNI RAZVOJ

- Aktivnosti za razvijanje spoznaje o svrsi navika i navika u području brige za sebe i okolinu
- Samostalne i praktične aktivnosti i igre oponašanja u području održavanja osobne higijene, brige za okolinu, pravilne prehrane, pripremanje i posluživanje hrane
- Praktične aktivnosti i eksperimentalne igre u području prilagođavanja čovjeka prirodnom okruženju i korištenju elemenata prirodnog okruženja
- Aktivnosti za razvijanje specifičnih intelektualnih sposobnosti
- Aktivnosti neposrednog praktičnog opažanja osobina određenog objekta ili pojave

- Aktivnosti za razvijanje komuniciranja i manipuliranja s objektima u odnosu na specifične osobine
- Aktivnosti opažanja osobina biljnog i životinjskog svijeta, prirodnih pojava
- Aktivnosti za razvijanje spoznaje o uzročno – posljedičnom odnosu unutar prirodnih pojava
- Aktivnosti za razvijanje spoznaje o sveukupnom odnosu elemenata prirodnog okruženja uključujući i čovjeka
- Aktivnosti za razvijanje intelektualne sposobnosti operiranja brojčanim i količinskim odnosima
- Aktivnosti za razvijanje sposobnosti prostorne orijentacije i operiranja prostornim odnosima
- Aktivnosti za razvijanje sposobnosti razlikovanja i manipuliranja oblicima
- Aktivnosti za razvijanje sposobnosti korištenja usvojenih obavijesti i spoznaja o novim situacijama
- Aktivnosti za razvijanje spoznaje o mjerama, brojevima, osnovnih elementarnih matematičkih predodžaba
- Aktivnosti za provođenje preventivnog programa zlorabe sredstava ovisnosti
- Aktivnosti za provođenje programa za ljudska prava
- Aktivnosti za stjecanje spoznaja o značajnim zanimanjima i radu ljudi
- Aktivnosti za stjecanje spoznaja o prometno kulturi

GOVOR, KOMUNIKACIJA, IZRAŽAVANJE I STVARALAŠTVO

- Aktivnosti za razvijanje receptivnog govora
- Aktivnosti pričanja i prepričavanja, opažanja, priča i događanja
- Aktivnosti izražavanja naloga i prenošenja usmenih poruka
- Aktivnosti odgovaranja na pitanja
- Aktivnosti s uvođenjem novih riječi i složenijih konstrukcija rečenice
- Aktivnosti razgovora i prepričavanja zamišljenih situacija
- Aktivnosti za primanje i slušanje poruka
- Aktivnosti sa scenskom lutkom
- Aktivnosti za razvijanje ekspresivnog govora
- Razgovor o aktualnim događanjima u djetetovoj užoj i široj socijalnoj sredini
- Prepričavanje po slikovnici, , slici
- Aktivnosti govorenja s naglaskom na korištenju različitih glagolskih oblika

- Aktivnosti govorenja s upotrebom glasovno složenijih riječi, specifičnih glasova
- Aktivnosti sa jasnim izgovorom riječi i rečenica
- Aktivnosti sa izražajnim govorom
- Aktivnosti govorenja s upotrebom glasovno složenijih riječi
- Aktivnosti pjevanja
- Aktivnosti za razvijanje slušne osjetljivosti
- Aktivnosti govorenja i pjevanja jačinama i visinama ljudskog govora i pjevanja
- Aktivnosti glazbenog pamćenja i reproduciranja
- Aktivnosti izvođenja glazbe sa različitim glazbalima i prepoznavanja zvukova
- Aktivnosti izražavanja govorom tijela
- Plesne, pantomimike, dramske aktivnosti
- Aktivnosti likovnog i kreativnog izražavanja i stvaranja
- Aktivnosti crtanja, slikanja, otiskivanja različitim sredstvima
- Aktivnosti modeliranja prema predlošku, rukama, glinamolom, različitim materijalima, kolažom
- Aktivnosti kreativnog izražavanja i stvaranja glazbom i govorom
- Aktivnost produciranja glazbe na različitim glazbalima
- Aktivnosti scenskog izražavanja
- Aktivnosti pjevanja, produciranja priča
- Aktivnosti kreativnog izražavanja i stvaranja govorom
- Aktivnosti scenskog izražavanja
- Aktivnosti produciranja priča, dovršavanje priča, izmišljanje priča na određenu temu, unošenje novih detalja u priču
- Aktivnosti dramatizacije priče, dodavanje emocionalnih osobina likovima

4.3.6 Sadržaji

- Kretanje po pravoj liniji, kretanje po kružnoj liniji, po niskoj gredi, između položenih štapova između užadi
- Kretanje po mekšoj strunjači, neravnoj površini, uz blage kosine u prirodi
- Provlačenje kroz penjalicu, ispod stola, između prirodnih prepreka
- Guranje predmeta nogom, poskakivanje, sunožno, u mjestu, skokovima
- Bacanje loptica i sitnijih predmeta
- Bacanje i hvatanje lopte s jednom i dvije ruke
- Premještanje predmeta različitih oblika, veličina i težina

- Bacanje i hvatanje lopte s jednom i dvije ruke, bacanje lopte u cilj, kotrljanje valjkastih predmeta, penjanje uz pomoć ruku
- Crtanje običnom olovkom, kredom bojanje većom kistom, crtanje štapom u pijesku ili snijegu
- Hodanje na prstima pravolinijski i u krug
- Hodanje po pijesku ili šljunku bosih nogu, hvatanje prstima nogu papir, tkaninu, spužvu
- Priče i tekstovi, recitacije, brojalice
- Lutkarske igre i improvizacije
- Didaktičke i ostale govorne igre
- Igre slušanja
- Prepoznajemo i imenujemo predmete
- Peremo ruke, lice, igramo se sapunom, češljamo se, oblačimo
- Postavljamo i serviramo stol za jelo, namještamo krevet
- Prepoznajemo prometna sredstva
- Imenujemo predmete i njihovu primjenu
- Igre oponašanja
- Igre razgovora
- Igre domišljanja
- Eksperimentalne igre
- Brinemo o biljnom i životinjskom okruženju
- Opažamo prirodne pojave
- Brojimo i uspoređujemo
- Igre prepoznavanja predmeta po verbalnom opisu i taktilnim osjetilima
- Igre domišljanja

4.4 ŠESTA I SEDMA GODINA ŽIVOTA

4.4.1 Tjelesni i psihomotorni razvoj

- Rad na razvijanju motoričkih sposobnosti šake i prstiju šake
- Rad na razvijanju i jačanju mišića šake i prstiju šake
- Rad na razvijanju funkcije zgloba šake
- Rad na razvijanju finih motoričkih sposobnosti prstiju šake
- Rad na razvijanju okulomotorne koordinacije

- rad na razvijanju koordinacije pokreta ruku kod simultanih i ritmičkih pokreta
- Rad na razvijanju koordinacije pokreta nogu kod sporog i brzog kretanja
- Rad na razvijanju koordinacije pokreta cijelog tijela, istovrsnih ekstremiteta
- Rad na razvijanju sposobnosti taktilnog osjeta i orijentacije u prostoru u odnosu na vlastito tijelo
- Rad na razvijanju sposobnosti taktilnog osjeta ekstremiteta
- Rad na razvijanju sposobnosti taktilnog osjeta cijelim tijelom
- Rad na razvijanju sposobnosti orijentacije u odnosu na vlastito tijelo uz vizualnu percepciju
- Rad na razvijanju sposobnosti orijentacije u prostoru na vlastito tijelo bez vizualne percepcije
- Rad na razvijanju sposobnosti ravnoteže
- Rad na razvijanju sposobnosti ravnoteže tijela kod trčanja, kod balansiranja, kod različitih oblika kretanja kod svladavanja prepreka
- Rad na razvijanju tjelesne izdržljivosti
- Rad na jačanju ekstremiteta
- Mišića ramenog i karličnog pojasa
- Rad na razvoju pravilnog disanja
- Briga za tjelesno zdravlje
- Provjetravanje prostorija zbog osiguravanja pravilnih mikroklimatskih uvjeta
- Rad na pravilnoj izmjeni statičkih i dinamičkih aktivnosti
- Rad na pravilnom odijevanju djece u suradnji s roditeljima
- Sistematski nadzor nad zdravljem djece u suradnji sa zdravstvenim stručnjacima

4.4.2 Socio–emocionalni razvoj

- Utjecaj na razvoj emocionalne stabilnosti – proces spoznavanja, prihvaćanja i slobodnog izražavanja vlastite osobnosti djeteta
- Stvaranje uvjeta koji omogućavaju slobodno izražavanja osobnosti djeteta
- Uočavati i uvažavati individualne potrebe djeteta
- Pozitivno potkrepljivati spontanost, samoinicijativnost i adekvatnost reakcija djeteta
- Ukazivanjem povjerenja, poticanjem i pozitivnim potkrepljivanjem razvijati spoznaju o važnosti i mjestu svakog djeteta u socijalnoj sredini
- Ostvariti uvjete za razvijanje osjećaja ugođe kod djeteta u toku boravka u ustanovi

- Rad na razvijanju socijalizacije djeteta
- Ostvarivanje uvjeta za razvijanje osjećaja povjerenja i intimnih odnosa djeteta – djeteta, djeteta – odgojitelj
- Vlastitim modelom razvijati osjećaj slobode i važnosti izražavanja emocija prema drugima
- Omogućavati samostalno rješavanje socijalnih konflikata s povremenim usmjeravanjem socijalnih interakcija
- Rad na rješavanju sukoba bez konflikata
- Javno prezentiranje normi ponašanja u vrtiću koje djeteta treba uvažavati
- Rad na razvijanju spoznaje i navike pravilne komunikacije u području djetetove komunikacije sa članovima socijalne sredine
- Rad na razvijanju spoznaje i navika u području karakteristika i pravila socijalnih odnosa u obitelji, s prijateljima, poznanicima
- Rad na razvijanju spoznaje o funkciji članova šire socijalne zajednice s aspekta njihovih zanimanja
- Rad na razvijanju spoznaje i navika u području društvenih normi prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja
- Rad na razvijanju spoznaje i navika s obzirom na instituciju obveza i odgovornosti

4.4.3 Spoznajni razvoj

- Rad na razvijanju spoznaje o svrsi i navikama u području brige za sebe i okolinu
- Razvijanje spoznaje i navika u području osobne higijene i urednosti, u području zdravstvene preventive, području pravilne prehrane, području brige za osobne stvari i ostale stvari prostora dnevnog boravka, vrtića, u području brige za prirodno okruženje
- Rad na razvijanju intelektualnih sposobnosti djeteta
- Razvijanje spoznaje i percepcije karakteristike, funkcije, različitosti u odnosima predmeta, pojava i ponašanja
- Razvijanje spoznaje o specifičnim karakteristikama, funkcije, različitosti u odnosima predmeta, pojava i ponašanja
- Razvijanje spoznaje o specifičnim karakteristikama predmeta u kategorijama: oblika, veličine, boje, nijanse, kakvoće materijala

- Razvijanje sposobnosti i spoznaje o mogućnostima manipuliranja predmeta i njihovog kombiniranja s obzirom na njihove specifične karakteristike u naznačenim kategorijama
- Razvijanje spoznaje u funkciji i elementima složenih naprava koje služe čovjeku
- Razvijanje intelektualnih sposobnosti operiranja količinskim, prostornim i vremenskim odnosima
- Rad na razvijanju sposobnosti jednostavnih numeričkih operacija
- Rad na razvijanju sposobnosti operiranja težinskim odnosima, zapreminskim odnosima, dužinskim odnosima, kategorijama oblika
- Rad na razvijanju sposobnosti prostorne orijentacije u odnosu na vlastito tijelo i u odnosu na elemente u prostoru
- Rad na razvijanju sposobnosti operiranja vremenskim pojmovima i jedinicama
- Razvoj spoznaje o elementima prirodnog okruženja i njihovim odnosima
- Razvoj spoznaje o elementima biljnog i životinjskog svijeta
- Razvoj spoznaje o prirodnim pojavama
- Razvoj spoznaje o osnovnim geografskim pojmovima
- Razvoj sposobnosti složenim misaonim operacijama
- Razvoj sposobnosti klasifikacije i kombiniranja prema opaženim karakteristikama predmeta, pojava i ponašanja
- Razvoj sposobnosti jednostavnog uzročno – posljedičnog zaključivanja u konkretnoj i zamišljenoj situaciji
- Razvoj sposobnosti induktivnog i deduktivnog zaključivanja

4.4.4 Govor, komunikacija; izražavanje i stvaralaštvo

- rad na podržavanju i poticanju samoinicijativnosti u imenovanju i opisivanju promatranog predmeta, pojava, zbivanja i radnje
- rad na poticanju upotrebe složenih rečenica i apstraktnih pojmova
- Rad na razvijanju sposobnosti konstrukcije rečenice uz korištenje zamjenica, prijedloga, priloga, veznika
- Vlastitim govornim modelom kod djece razvijati upotrebu gramatički pravilnog književnog jezika
- rad na razvijanju sposobnosti slušnog razlikovanja glasova govora
- Rad na razvijanju pravilnog izgovora glasova i rečenica kod djeteta
- Rad na stvaralačkom stvaranju i izražavanju

- Rad na stvaralačkom stvaranju i izražavanju crtanjem i slikanjem, govorom, modeliranjem, kolažom, kaširanjem, PNM-om, tjelesnim pokretima, glazbom

4.4.5 Aktivnosti

TJELESNI I PSIHOMOTORNI RAZVOJ

- Aktivnosti za razvijanje motoričkih sposobnosti šake i prstiju šake
- Aktivnosti modeliranje line, snijega, plastelina, tijesta
- Aktivnosti podizanja prstima i nošenje
- Aktivnosti crtanja, slikanja, izrezivanja, lijepljenja
- Aktivnosti manipulacije sitnim predmetima
- Aktivnosti imitiranja pokreta sviranja na tipkama
- Aktivnosti za razvijanje koordinacije pokreta
- Aktivnosti simultanih i ritmičkih pokreta s pomagalima uz muziku
- Aktivnosti trčanja, kretanja unazad, unaprijed, u stranu, u krug, svladavanja prepreka penjanjem, spuštanjem, provlačenjem
- Aktivnosti za razvijanje sposobnosti ravnoteže
- Aktivnosti kretanja po suženoj podlozi, ravnoj crti, usko postavljenih predmeta, po povišenoj podlozi, po podlozi koja se ugiba
- Aktivnosti kretanja uz nošenje nestabilnih predmeta
- Aktivnosti za razvijanje tjelesne izdržljivosti
- Aktivnosti nošenja, podizanja, vučenja predmeta
- Aktivnosti trčanja na kratke dionice
- Aktivnosti kretanja u skokovima, čučnjevima
- Aktivnosti vježbanja pravilnog disanja

SOCIO-EMOCIONALNI RAZVOJ

- Slobodan izbor različitih sadržaja i aktivnosti
- Razvijanje igre na slobodan i spontani izbor djeteta
- Igre za upoznavanje prostora skupine, igrališta, namjene alata, uređaja i pribora, prijatelja, međusobne suradnje i pomoći
- Društvene igre različitih sadržaja
- Aktivnosti opažanja, suradnja, izražavanje emocija, različita emocionalna stanja, verbalno izražavanje

- Aktivnosti zajedničkog djelovanja i elaboriranja svrhe suradničkih odnosa
- Didaktičke aktivnosti opažanja i pojmovnog označavanja karakteristika predmeta, pojava i ponašanja
- Socijalne aktivnosti i igre oponašanja za razvijanje i usvajanje pravila kvalitetnih socijalnih odnosa
- Životno radne aktivnosti u okviru suradnje s članovima uže i šire obiteljske i socijalne sredine
- Doživljavanje, razumijevanje i reagiranje s obzirom na emocionalna stanja ljudi
- Aktivnosti u cilju razumijevanja svrhe suradničkih socijalnih odnosa u određenim zajedničkim aktivnostima
- Aktivnosti s elementarnim individualnim i zajedničkim kompetencijama, obvezama i odgovornosti djeteta
- Aktivnosti opažanja, sudjelovanja i prorađivanja u području izražavanja emocija, emocionalnih stanja i ponašanja
- Aktivnosti za razvijanje spoznaje o pravilnoj socijalnoj komunikaciji i o primjerenom ponašanju

SPOZNAJNI RAZVOJ

- Aktivnosti u cilju razvijanja spoznaje o svrsi i navici u području brige za sebe i okolinu
- Individualne i zajedničke aktivnosti i igre oponašanja sa sadržajima na temu osobne higijene i brige za osobne stvari i prostor boravka djeteta
- Individualne i zajedničke aktivnosti i igre oponašanja sa sadržajima na temu navika u preventivi za tjelesno zdravlje djece
- Individualne i zajedničke aktivnosti i igre oponašanja u području vještina i navika potrebnih za sigurnost djeteta
- Intelektualne aktivnosti
- Didaktičke igre različitih sadržaja
- Aktivnosti opažanja specifičnih karakteristika predmeta, pojava, ponašanja, u kategorijama oblika, boji nijansi, veličina, različitosti u odnosima predmeta pojava i ponašanja
- Aktivnosti manipuliranja i kombiniranja predmeta
- Aktivnost razumijevanja i manipuliranja složenih naprava koje služe čovjeku
- Aktivnosti operiranja osnovnim težinskim, veličinskim, dužinskim odnosima

- Aktivnosti opažanja karakterističnih prirodnih pojava
- Aktivnosti induktivnog, deduktivnog i divergentnog zaključivanja

GOVOR, KOMUNIKACIJA, IZRAŽAVANJE I STVARALAŠTVO

- Govorne aktivnosti
- Razgovori
- Priče i prepričavanja
- Pitalice, poslovice, zagonetke, brzalice, brojalice
- Leksičke igre
- Igre zamišljanja i rimovanja riječi
- Aktivnosti za razvijanje slušne osjetljivosti i glazbenog sluha
- Aktivnosti za razvijanje slušne osjetljivosti
- Aktivnosti govorenja i pjevanja jačinama i visinama ljudskog govora i pjevanja
- Aktivnosti korištenja i prepoznavanja različitih izvora zvuka i verbalno objašnjenje
- Aktivnosti izvođenja glazbe sa različitim glazbalima
- Aktivnosti izražavanja govorom tijela
- Plesne, dramske aktivnosti
- Izražavanje govorom ruku, lica, cijelog tijela
- Aktivnosti likovnog kreativnog izražavanja crtanjem, pisanjem, modeliranjem, kolažom
- Aktivnosti kreativnog izražavanja i stvaranja govorom

4.4.6 Sadržaji

- Kretanje po pravoj liniji, kretanje po kružnoj liniji, po niskoj gredi, između položenih štapova između užadi
- Kretanje po mekšoj strunjači, neravnoj površini, uz blage kosine u prirodi
- Provlačenje kroz penjalicu, ispod stola, između prirodnih prepreka
- Guranje predmeta nogom, poskakivanje, sunožno, u mjestu, skokovima
- Bacanje loptica i sitnijih predmeta
- Bacanje i hvatanje lopte s jednom i dvije ruke
- Premještanje predmeta različitih oblika, veličina i težina
- Bacanje i hvatanje lopte s jednom i dvije ruke, bacanje lopte u cilj, kotrljanje valjkastih predmeta, penjanje uz pomoć ruku

- Crtanje običnom olovkom, kredom bojanje većom kistom, crtanje štapom u pijesku ili snijegu
- Koturanje i kolutanja oko uzdužne osi s ispruženim rukama i nogama ,s mjesta povezano sa skokom
- Šetnje i promatranja u prirodi
- Trčanja u prirodi od 10 min
- Sakupljanje kamenčića, slamki, lišća, sa naglaskom na estetski izgled o tematsko određenje rada
- Hodanje na prstima pravolinijski i u krug
- Hodanje po pijesku ili šljunku bosih nogu, hvatanje prstima nogu papir, tkaninu, spužvu
- Priče i tekstovi, recitacije, brojalice
- Lutkarske igre i improvizacije
- Didaktičke i ostale govorne igre
- Igre slušanja
- Prepoznajemo i imenujemo predmete
- Peremo ruke, lice, igramo se sapunom, češljamo se, oblačimo
- Postavljamo i serviramo stol za jelo, namještamo krevet
- Prepoznajemo prometna sredstva
- Imenujemo predmete i njihovu primjenu
- Igre oponašanja
- Igre razgovora
- Igre domišljanja
- Eksperimentalne igre
- Brinemo o biljnom i životinjskom okruženju
- Opažamo prirodne pojave
- Brojimo i uspoređujemo
- Igre prepoznavanja predmeta po verbalnom opisu i taktilnim osjetilima
- Igre domišljanja
- Igre s pjevanjem ili uz glazbu, ritam

4.5 PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA

Prema Pravilniku o obrascima i sadržaju pedagoške dokumentacije i evidencije o djeci u dječjem vrtiću (NN, br. 83/01.) u vrtiću će se voditi slijedeća dokumentacija:

- Matična knjiga djece,
- Pedagoška dokumentacija skupine: tromjesečni plan i program odgojno- obrazovnog rada, dnevne pripreme i zapažanja i planirane zajedničke aktivnosti djece,
- Imenik djece,
- Evidencija dnevne prisutnosti djece,
- Ljetopis Vrtića,
- Godišnji plan i program odgojno- obrazovnog rada,
- Godišnje izvješće o ostvarivanju Godišnjeg plana i programa,
- Program stručnog usavršavanja,
- Dosje djece s posebnim potrebama,
- Knjiga zapisnika: za sastanke upravnih vijeća, odgojiteljskih vijeća, internih stručnih aktiva i radnih dogovora, roditeljskih sastanaka (za svaku vrstu sastanka vodi se posebna knjiga).
- Kao dodatna dokumentacija prema suvremenim metodama i oblicima rada, koristit će se foto i video zapisi, mape s radovima djece, posebne bilješke i praćenja djece, suradnja s roditeljima.

5. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I RAZVOJ DJECE

Programi zdravstvene zaštite djece, higijene i pravilne prehrane ostvarivat će se sukladno programskoj orijentaciji Ministarstva zdravlja Republike Hrvatske. Sve zadaće i mjere ovog poglavlja koncipirane su u skladu s Programom zdravstvene zaštite djece, higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima kao osnovnog zdravstvenog dokumenta u djelatnosti predškolskog odgoja.

Bitne zadaće:

1. Sustavno praćenje rasta i razvoja djece
2. Prehrana djece prema važećim standardima i propisima
3. Prilagodba prehrane kod djece sa zdravstvenim poteškoćama
4. Provedba preventivnih mjera u cilju smanjenja pobola i ozljeda djece
5. Provođenje protuepidemijskih mjera u slučaju pojave zaraznih bolesti
6. Zdravstveni odgoj djece, djelatnika i roditelja

U programu rada ustanove posebna pozornost posvetit će se zdravstvenoj preventivi, skrbi i praćenju rasta i razvoja djece. Svako dijete će posjedovati zdravstveni karton i na taj način osigurat će se evidencija zdravstvenog stanja svakog djeteta. Nizom preventivnih mjera radit će se na sprječavanju mogućnosti prijenosa infekcija među djecom. Svi radnici su obvezni obavljati redovite zdravstvene preglede (higijensko-sanitarni pregledi) sukladno važećim propisima.

Pri planiranju i izradi jelovnika držat će se preporuka i smjernica Prehrambenog standarda za planiranje prehrane djece u dječjem vrtiću–jelovnici i normativi (2007.).

U skupinama će djeci cijeli dan biti dostupno voće i voda.

Raspored obroka:

- Doručak između 8.00 i 9.00 sati,
- Jutarnja užina između 10.00 i 10.30 sati,
- Ručak oko 12 sati,

- Popodnevna užina oko 14.30 sati.

Djeca će svakodnevno, ovisno o vremenskim uvjetima, između doručka i ručka, boraviti na svježem zraku u šetnji ili dvorištu Vrtića.

Svakodnevno će se provoditi jutarnja tjelovježba, a djeca će moći vježbati na raznim rekvizitima i spravama koji se nalaze u Vrtiću i prostoru predviđenom za dvoranu vrtića i dvorištu Vrtića.

Dnevni odmor će se odvijati prema individualnim potrebama djece, a za djecu koja ne spavaju organizirati će se mirne aktivnosti.

5.1 PROVODIT ĆEMO I DRUGE MJERE:

- Spremište hrane mora udovoljavati propisima: lako čišćenje, provjetravanje i pranje, mreža na prozoru kao zaštita od kukaca i glodavaca, svakodnevno održavanje čistoće u skladu s važećim mjerama pranja i dezinfekcije
- Čišćenje, pranje i dezinfekcija prostorija za pripremu hrane obavlja se svakodnevno nakon što su završeni svi poslovi pripreme i raspodjele hrane, kao i pranje i spremanje posuđa
- Spremišta, sve radne prostorije u kojima se nalazi hrana moraju biti zaštićeni od glodavaca i zato treba ukloniti sve otpatke hrane, održavati opću higijenu i zaštitu
- U kuhinju ulazi samo kuhinjsko osoblje u propisanoj odjeći
- Tekućine za pranje, čišćenje i dezinfekciju držati na posebnom mjestu, označenom čitkom i vidljivom etiketom o sadržaju
- Zaposlenici koji spremaju i preuzimaju hranu moraju dva puta godišnje izvršiti sistematski sanitarni pregled, a oni koji poslužuju jedan put godišnje što im se upisuje u sanitarnu knjižicu
- Osobe koje rukuju hranom ne smiju do ozdravljenja raditi u kuhinji ako su oboljele od prehlade, angine, upale grla i dušnika, bronhitisa, imaju proljev, povraćaju ili imaju visoku temperaturu, rane ili ozljede na koži
- Evidenciju i provjeru rokova tečajeva i sanitarnih knjižica obavlja zdravstvena voditeljica i ravnateljica
- Zaposlenici koji rukuju s hranom moraju pažljivo održavati osobnu higijenu, a posebno čistoću ruku i noktiju—ne dozvoljava se nošenje nakita, dugih noktiju i laka te moraju imati prekrivenu i skupljenu kosu

- Zaposlenici moraju imati čistu odjeću tijekom rada s hranom koja se lako održava iskuhavanjem
- Higijensko-sanitarne uvjete prehrane nadzire sanitarna inspekcija ureda državne uprave u županiji
- Sigurnost hrane će se provoditi sustavom samokontrole temeljenim na načelima HACCP-a provedbom Zakona o hrani NN br. 81/13., Zakona o higijeni hrane i mikrobiološkim kriterijima za hranu NN br.81/13. Uredbe (EZ) br.178/02.
- Čišćenje, pranje i dezinfekcije uređaja, pribora, opreme, radnih površina, podova i zidova provodit će se sukladno Planu higijenskog održavanja prema HACCP sustavu
- zaposlenici koji će raditi na održavanju higijene i čišćenju prostora prisustvovat će edukacijama o čišćenju prema HACCP sustavu
- dezinfekciju i čišćenje svih površina u vrtiću vršit će spremačica
- dezinfekcija i čišćenje površina u sobama dnevnog boravka: (krevetići, stolovi, stolice, ormari, police, vrata, prozori, staklene površine, koševi za otpatke, zavjese, radijatori, tepisi, zidne obloge i podne površine)
- površine koje zahtijevaju brisanje prašine brisat će se vlažnom krpom
- dezinficiranje svih površina vršit će se klornim preparatom
- dezinfekcija i čišćenje površina u garderobama: (podne površine, zidne obloge, police za jakne, prostor za cipele, drvene klupice, rasvjetna tijela)
- dezinfekcija i čišćenje površina u sanitarnim prostorima (podovi, zidne pločice, police, umivaonici i slavine, toalet, pregrade oko toaleta, vrata, tuš kade, kante za otpatke, kutije za ručnike za jednokratnu upotrebu, dozatori za tekući sapun)

Radnici dječjeg vrtića (svi) imaju obvezu u sklopu redovitih programa odgojno obrazovnog rada s djecom, naročitu pozornost posvetiti odgoju djece u odnosu na čuvanje, zaštitu i unapređivanje čovjekova okoliša. Vrtić će samostalno, ali i u suradnji s roditeljima, drugim vrtićima, tijelima uprave i lokalne samouprave, djelovati u cilju oplemenjivanja radnog prostora i okoliša vrtića, ljepote i ekološki čistog izgleda mjesta u kojem živimo.

5.2 ZDRAVSTVENA DOKUMENTACIJA

Od zdravstvene dokumentacije vodit će se (Pravilnik o obrascima zdravstvene dokumentacije djece predškolske dobi i evidencija o dječjem vrtiću (NN, br. 114/02.):

- Zdravstveni karton za svako dijete u koji će se umetati potvrda o obavljenom sistematskom zdravstvenom pregledu djeteta prije upisa u vrtić, te potvrde o obavljenom zdravstvenom pregledu nakon izostanka zbog bolesti,
- Evidencija o zdravstvenom odgoju,
- Evidencija o higijensko-epidemiološkom nadzoru,
- Evidencija o sanitarnom nadzoru,
- Evidencija epidemioloških indikacija,
- Evidencija ozljeda,
- Evidencija antropometrijskih mjerenja (na početku i kraju pedagoške godine)

6. NAOBRAZBA I USAVRŠAVANJE ODGOJNIH DJELATNIKA

Bitne zadaće:

- Intenzivno raditi na stručnom jačanju odgojitelja, ravnatelja za samostalnu i kompetentnu prezentaciju vlastitih postignuća u odgojno-obrazovnom radu
- Preuzeti odgovornost za poboljšanje kvalitete rada cijelog vrtića
- Razvijati introspekciju i konstruktivnu kritiku vlastitog rada, ali i rada cijelog tima u svrhu poboljšanja odgojno obrazovnog rad

Osnovni cilj rada na unapređivanju obrazovanja i stručnog usavršavanja je stjecanje suvremenih teorijskih i praktičnih znanja, vještina i navika u skladu s naravi posla, potrebama djece i roditelja te potrebama Vrtića. S tim u svezi, osiguravat ćemo uvjete za stručno osposobljavanje, stručno usavršavanje, cjeloživotno učenje i profesionalno razvoj i napredovanje svih zaposlenika te implementiranjem profesionalnih znanja, sposobnosti i vještina, unapređivati cjelokupni kontekst života i rada u Vrtiću. U svezi s navedenim, obrazovanje i stručno usavršavanje ostvarivati će se pružanjem podrške i usmjeravanju sposobnosti i potencijala radnika, stvaranjem uvjeta za stručnim usavršavanjem odgojitelja i ostalih radnika kroz dostupnost, kontinuiranost i raznolikost s obzirom na sadržaje i oblike stručnog usavršavanja i cjeloživotnog učenja. Na temelju rezultata kontinuiranog procesa profesionalnog i osobnog razvoja, reflektiranja o vlastitoj praksi i praksi drugih, zajedničkoj evaluaciji koja se zasniva na objektivnim pokazateljima, otvorenoj, tolerantnoj i demokratskoj raspravi s argumentima pridonosit ćemo pozitivnim učincima rada Vrtića. Osnovne zadaće stručnog usavršavanja u pedagoškom radu su jačanje profesionalnih i osobnih kompetencija u planiranju, razvijanju, ostvarivanju i vrednovanju programa odgojno-obrazovnog rada. Stručno usavršavanje provodit ćemo u različitim organizacijskim oblicima:

- individualno stručno usavršavanje
- kolektivno stručno usavršavanje u ustanovi i izvan ustanove

Ciljevi i zadaće na unapređivanju obrazovanja i stručnog usavršavanja provodit će se kroz različite oblike provedbe:

- Održavanja sastanaka stručne radne grupe (ravnateljica, pedagog, psiholog, te odgojitelji)
- Održavanja sjednica odgojiteljskog vijeća

- Individualnog stručnog usavršavanja
- Skupnog stručnog usavršavanja u vrtiću (stručni aktivni, radionice)
- Skupnog stručnog usavršavanja izvan vrtića (stručni skupovi; ravnatelja i stručnih suradnika, odgojitelja i pripravnika, savjetovanja, aktivni, skupovi za odgojitelje u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje, stručno-znanstveni skupovi, seminari, radionice..)
- Stručna putovanja
- Stručna literatura i časopisi

Interni stručni skupovi provoditi će se najmanje jednom u tri mjeseca. Svako tromjesečje će jedna od odgojiteljica ili u paru pripremiti i izložiti odabranu temu ostalim radnicama. Tema će se birati po trenutnim potrebama za novim spoznajama ili po interesima većine odgojitelja. Pratiti ćemo katalog stručnih usavršavanja putem web stranice i na vrijeme se prijavljivati za sudjelovanja.

Stručna literatura nabavlja se tijekom godine putem ponuda i prisustvovanja raznim savjetovanjima i simpozijima, te prema financijskim mogućnostima, pazeći da se fond stalno obogaćuje i stalno prati stručna periodika.

6.1 OBLICI USAVRŠAVANJA

6.1.1 Odgojiteljska vijeća:

- Godišnje izvješće o radu vrtića
- Izvješće o pregledu pedagoške dokumentacije i permanentne izobrazbe i usavršavanja
- Izvješće o planu upisa djece u vrtić
- Godišnji plan i program rada vrtića
- Sastanci stručne radne grupe tijekom godine (dogovori oko organizacije i ostvarenja programa)
- Organizacija kraćih programa (škola športa, predškola)
- Izvješća sa seminara i aktiva
- Obilježavanje svečanosti i blagdana
- Organizacija i realizacija završne priredbe s predškolicima
- Zapažanja i osvrt na realizaciju odgojno obrazovnog rada tijekom godine
- Informacije o tekućim promjenama i događanjima iz pedagoške prakse
- Skupno stručno usavršavanje:

- U vrtiću kroz unapređivanje komunikacijskih vještina–radionica
- Rad na osnaživanju timova te motivaciji svakog člana da iz svoje uloge daje maksimum potreban za realizaciju postavljenih ciljeva i zadaća
- Produljivanje zadaće o timskom radu kao neminovno potrebnom u funkcioniranju vrtića kao ustanove na zadovoljstvo svih sudionika procesa
- Planiramo raditi na izgradnji partnerskog odnosa vrtića i roditelja

7. SURADNJA S RODITELJIMA

Kako su roditelji/skrbnici i odgojitelji osobe koje najintenzivnije skrbe o djetetu i njegovoj dobrobiti, nužno je je osigurati izravnu, kvalitetnu i ohrabrujuću komunikaciju. Roditelji i odgojitelji obavezuju se na redovito i cjelovito informiranje o djeci uz istodobnu obvezu tajnosti podataka (u odnosu izvan odgojno-obrazovnog procesa). Otvorena, podržavajuća i ravnopravna komunikacija roditelja djeteta, odgojitelja i ostalog osoblja u vrtiću ima zajednički cilj: primjereno odgovoriti na individualne razvojne potrebe djeteta i osigurati potporu njegovom cjelovitom razvoju. Kvalitetan partnerski odnos roditelja i odgojitelja ostvaruje se u uvjetima u kojima je roditeljima djece omogućeno provoditi vrijeme sa svojom djecom u odgojnim skupinama, praćenje i djelatno sudjelovanje u neposrednom odgojno-obrazovnom procesu te upoznavanju vlastite djece u drukčijem kontekstu od obiteljskog.

Vrtić će stvarati uvjete za poticanje roditeljskog djelatnog sudjelovanja u oblikovanju vizije ustanove te prilike za sudjelovanje roditelja u planiranju, realiziranju i evaluaciji odgojno-obrazovnog procesa. Težit ćemo suradničko partnerskim odnosima uz uzajamno poštovanje, prihvaćanje različitosti, ohrabivanje, podržavanje, aktivno slušanje i usklađeno odgojno-obrazovno djelovanje prema djetetu, a sve s ciljem djetetove aktualne i dugoročne koristi.

Obzirom da roditelji imaju potpuno pravo, ali i obvezu sudjelovati u odlukama koje se tiču odgoja, brige i obrazovanja njihove djece intenzivno će se raditi na uspostavi partnerskih odnosa Vrtića i roditelja.

Partnerski odnosi će se ostvarivati na sljedeći način:

OBLICI	AKTIVNOSTI
Individualna suradnja:	inicijalni razgovori s novim roditeljima prije dolaska djeteta u vrtić savjetodavni rad s roditeljima čija djeca prolaze težu prilagodbu na vrtić edukacija roditelja o razvojnoj fazi u kojoj se njihovo dijete nalazi edukacija roditelja o teškoćama koje se javljaju u pojedinoj razvojnoj fazi savjetodavni rad s roditeljima, pogotovo s onima koji imaju djecu s teškoćama u razvoju informacije o eventualnoj potrebi logo tretmana djeteta edukacija roditelja o odgojno-obrazovnom radu svakodnevna suradnja i informiranje na relaciji odgojiteljica i roditelj

Roditeljski sastanci:	U vrtiću, dogovor oko zimovanja i ljetovanja. Na razini odgojne skupine informativni sastanak o godišnjem planu i programu rada u skupini, tematski sastanci, radionice
Kutići za roditelje:	Informacije o djeci, obavijesti, ankete, kutije za prijedloge, dječju radovi, fotografije rada s djecom, fotografije s izleta, predstava, informacije o tome što su djeca danas radila u vrtiću, plakati, letci, stručni članci.
Sudjelovanje roditelja u odgojno obrazovnom procesu:	Izravno boravak i neposredno uključivanje u rad skupine, posjet roditelju na radnom mjestu, zajednički izleti roditelja, djece i odgojiteljica, svečanosti, zajedničke akcije roditelja, djece i odgojiteljica. Posredno donošenje pedagoški neoblikovanog materijala, sudjelovanje u izradi igračaka i drugih pedagoških materijala, akcije skupljanja, uređivanja vrtića i okoliša i sl. Ostalo sudjelovanje u radionicama u Vrtiću, upućivanje roditelja na čitanje stručne literature i knjiga za djecu, pomoć u kontaktiranju ustanova specijaliziranih za pomoć djeci s teškoćama u razvoju

Uoči blagdana (Božić i Nova godina, Uskrs), za Dan vrtića, Završnu svečanost, Dane kruha, Dječji tjedan i Maskenbal organizirat će se zajedničko druženje djece, roditelja i djelatnika Vrtića uz prigodan program. Roditelji će kontinuirano kroz cijelu godinu moći vrednovati program, izraziti svoja mišljenja i očekivanja, putem anketa i upitnika.

8. SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA

Senzibiliziranje lokalne zajednice, ali i šire društvene zajednice za potrebe ustanove, zajednička je zadaća kako zaposlenika ustanove tako i roditelja. Suradnja s lokalnom zajednicom ostvarivat će se kroz ciljane posjete planirane godišnjim planom i programom, kroz kulturne i društvene manifestacije i priredbe za obilježavanje državnih praznika i blagdana. Osim u Vrću i obitelji, djeca su također u interakciji s odraslima koji se bave različitim aktivnostima, a koja pomažu i utječu na zdrav djetetov razvoj. Potrebno je također surađivati s društvenim čimbenicima koji sudjeluju u unapređivanju i kvalitetnom provođenju svih programa vrća.

SADRŽAJI	SURADNICI
1. Suradnja s lokalnom zajednicom radi obilježavanja važnih dana u godini, sudjelovanja na manifestacijama, uključivanja u razne akcije.	Općina Andrijaševci, udruge i dr.
2. Suradnja sa stručnim institucijama radi unapređivanja i kvalitetnog provođenja odgojno obrazovnog rada u Vrću	Agencija za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, stručna društva i druge institucije
3. Suradnja s putničkim agencijama radi organizacije ljetovanja i zimovanja za djecu	Putničke agencije koje zadovoljavaju propisane uvijete
4. Suradnja s osnovnom školama radi lakšeg prelaska i prilagodbe djece predškolske dobi na prvi razred osnovne škole	Pedagozi i učitelji razredne nastave OŠ
5. Suradnja sa sportsko-rekreacijskim centrima radi poludnevni i jednodnevni izleta	Bazeni „Lenije“, sportska društva u općini
6. Suradnja s izdavačkim kućama radi obogaćivanja pisanih sadržaja u odgojno-obrazovnom radu	Prema interesima korisnika, Razni nakladnici (Slap, Školska knjiga i dr.)

7. Suradnja s ostalim dječjim vrtićima s okolnog područja radi stručnog usavršavanja i organiziranja kraćih programa te posjeta	Dječji vrtići Vukovarsko-srijemske županije
8. Suradnja sa stručnim institucijama radi zadovoljavanja i tretmana posebnih potreba djece (teškoće u razvoju, daroviti)	Centar za socijalnu skrb i dr.

9. VREDNOVANJE PROGRAMA

Vrednovanje i praćenje odgojno–obrazovnog procesa pridonosi rastu kvalitete cjelokupnog programa rada vrtića. Vrednovanjem i samovrednovanjem pojedinac i ustanova mogu utvrditi stvarno stanje, uočiti nedostatke, ali i prednosti te na temelju toga odrediti strategiju za unapređivanje i pojedinca i ustanove.

Za procese vrednovanja i samovrednovanja potrebna je cjelovita suradnja svih zaposlenika ustanove, prihvaćajući pozitivne, ali i negativne kritike svojega djelovanja radi poboljšanja kvalitete cijeloga procesa i ustanove. Otkrivanjem sebe, svojega djelovanja, svoje odgojne prakse, ulažući želju i napor, pojedinac stječe vještinu kvalitetnog samovrednovanja.

Podizanje kvalitete odgojno - obrazovnog procesa u Vrtiću pratit će se na slijedeće načine:

- upitnike
- ankete
- foto i video dokumentaciju
- dokumentiranje ravnatelja, stručnih suradnika i odgojitelja
- refleksije
- tromjesečna i godišnja izvješća ravnatelja, stručnih suradnika i odgojitelja

9.1 VANJSKO VREDNOVANJE

Provodit će:

- Agencija za odgoj i obrazovanje,
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta,
- Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje te druga nadležna tijela
- nadležnim tijelima na kraju pedagoške godine šalje se godišnje izvješće o ostvarenom planu i programu

9.2 SAMOVREDNOVANJE PROGRAMA

Bitni čimbenici u procesu samovrednovanja cjelokupnog programa jesu: suradnički odnosi, kvalitetna komunikacija te zajedničko djelovanje ka istom cilju.

Metode samovrednovanja u vrtiću ćemo provoditi kroz:

- tjedno i mjesečno sastajanje odgojiteljica i ravnatelja gdje će se provoditi refleksija na snimke i fotodokumentaciju rada s djecom za osvještavanje vlastita ponašanja te njegovo mijenjanje i unapređivanje

10. FINANCIRANJE VRTIĆA

Sredstva za rad i obavljanje djelatnosti Vrtića osiguravat ćemo sukladno utvrđenim kriterijima financiranja predškolskog odgoja i obrazovanja te skrbi o djeci rane i predškolske dobi iz proračuna Općine Andrijaševci, sudjelovanjem roditelja u cijeni programa te iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

Ekonomska cijena cjelodnevnog 10 – satnog programa obuhvaća:

- izdatke za zaposlene, bruto plaće i naknade,
- prehranu djece,
- uvjete boravka djece, materijalne izdatke, energiju i komunalije, tekuće održavanje objekta i opreme, nematerijalne troškove,
- investicijsko održavanje,
- nabavku osnovne i didaktičke opreme,
- nabavku potrošnog materijala

Kraći programi financirat će se iz uplata roditelja.

11. ZAKLJUČAK

Dječji vrtić „Bambi Rokovci-Andrijaševci“ sa sjedištem Matije Gupca 8, osnovan je na temelju članka 7. Stavka 4. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN br. 10/97. i 107/07 i 94/13) i članka 12. Stavak 5. Zakona o ustanovama (NN br. 76/93., 29/97., 47/99. i 35/08.), koji će djelatnost predškolskog odgoja obavljati kao javnu službu. Program rada ustanove realizirat će se sukladno Državnom pedagoškom standardu predškolskog odgoja i obrazovanja i Programskom usmjerenju odgoja i obrazovanja predškolske djece (Službeni glasnik Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske, broj 7/8 od 10. lipnja 1991.). te Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, Zagreb, 2014.

Osnivač Vrtića općina Andrijaševci je za početak rada osigurala novčana sredstva, opremu i prostor za provedbu programa odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi.

Dječji vrtić „Bambi Rokovci-Andrijaševci“ u svoj rad uključuje smjernice suvremene pedagogije, u kojem su djeca aktivni sudionici u odgoju, a koji će kroz svoj rad živjeti humanistički i holistički pristup djeci.

Odgoj i obrazovanje moraju biti usmjereni punom razvoju ljudske osobnosti i jačanju poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda. Oni moraju promicati razumijevanje, toleranciju i prijateljstvo. (Opća deklaracija o ljudskim pravima, članak 26.2). Ishođenjem svih potrebnih dozvola, pozitivnim mišljenjem Agencije za znanost, odgoj i obrazovanje, kao i izdavanjem rješenja Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta ostvarili su se svi uvjeti za otvaranje vrtića a naš cilj je Vrtić za svako dijete uz potpuno poštivanje Državnih pedagoških standarda.

12. PRILOG

- Popis literature
- Preslike diploma

13. POPIS LITERATURE:

1. Bašić, J., Koller-Trbović N., i Žižak, A. (2005.). Integralna metoda u radu s predškolskom djecom i njihovim roditeljima. Zagreb: Alineja.
2. Gardner, H. (2005.). Disciplinirani um. Zagreb: Educa.
3. Likierman, H., Muter, V. (2007.). Pripremite dijete za školu. Buševac: Ostvarenje.
4. Ljubetić, M., (2009.). Vrtić po mjeri djeteta. Zagreb: Školske novine
5. Maleš, D.; Milanović, M; Stričević, I., (2003.). Živjeti i učiti prava, Odgoj za ljudska prava u sustavu predškolskog odgoja. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
6. Petrović – Sočo, B. (2007.). Kontekst ustanove za rani odgoj i obrazovanje – holistički pristup. Zagreb: Mali profesor.
7. Slunjski, E. (2006.). Stvaranje predškolskog kurikuluma u vrtiću – organizaciji koja uči. Zagreb: Mali Profesor, Visoka učiteljska škola u Čakovcu.
8. Slunjski, E. (2008.). Dječji vrtić zajednica koja uči – mjesto dijaloga, suradnje i zajedničkog učenja. Zagreb: Spektar media.
9. Starc, B., Čudina – Obradović, M., Pleša, A., Profaca, B. i Letica, M. (2004.). Osobine i psihološki uvjeti razvoja djece predškolske dobi. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
10. Šagud, M. (2006.). Odgajatelj kao reflektivni praktičar. Petrinja: Visoka učiteljska škola u Petrinji.
11. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014.), Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb.

Zakoni, podzakonski akti i pravilnici:

- Državni standard predškolskog odgoja i obrazovanja (NN,63/08. i 90/10.).
- Pravilnik o vrsti stručne spreme stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne spreme ostalih djelatnika u dječjem vrtiću (NN, 133/97.).

- Pravilnik o načinu i uvjetima polaganja stručnog ispita odgojitelja i stručnih suradnika u dječjem vrtiću (NN, 133/97. i 4/98.).
- Pravilnik načinu i uvjetima napredovanja u struci i promicanju u položajna zvanja odgojitelja i stručnih suradnika u dječjim vrtićima (NN, 133/97.).
- Pravilnik o načinu raspolaganja sredstvima državnog proračuna i mjerilima sufinanciranja programa predškolskog odgoja (NN, 134/97.).
- Pravilnik o obrascima i sadržaju pedagoške dokumentacije i evidencije o djeci u dječjem vrtiću (NN, 83/01.).
- Program zdravstvene zaštite djece i higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima (NN, 105/02., 55/06. i 121/07.).
- Pravilnik o obrascima zdravstvene dokumentacije djece predškolske dobi i evidencija o dječjem vrtiću (NN, 114/02.).
- Poslovnik o radu povjerenstva za stažiranje odgojitelja i stručnih suradnika u dječjem vrtiću (PV, 2/00).
- Prehrambeni standardi za planiranje prehrane djece u dječjem u dječjem vrtiću-jelovnici i normativi Zagreb, Laserplus,2007.).
- Konvencija o pravima djeteta, Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži (2001.).
- Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava (Vlada Republike Hrvatske, 1999.).
- Predškolski odgoj s programskim usmjerenjima njege, odgoja, zaštite i rehabilitacije djece predškolske dobi s poteškoćama u razvoju (Ministarstvo kulture i prosvjete, Zavod za školstvo RH, 1993.).
- Zakon o športu (NN,71/06. i 150/08.)
- Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN, 10/97. 107/07 i 94/13.)
- Zakon o ustanovama (NN, 76/93.)
- Zakon o radu (NN, 149/09.)

- Zakon o zaštiti na radu (NN, 59/06.)
- Zakon o zaštiti od požara (NN, 58/93.)
- Zakon o stručno pedagoškom nadzoru (NN, 73/97.)
- Zakon o prosvjetnoj inspekciji (NN, 50/96.)

v.d. Ravnatelj:

Svjetlana Draženović, mag.paed